Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.- 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

Vereeniging „Oost en West".

Opgericht 3 Mei 1899.

Gevestigd te 's-Gravenhage, Korte Voorhout 6.

Afdeelingen in Amsterdam, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Deventer, Enschede, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht.

Vertegenw. in Oost-Indië, Suriname en Curaçao.

De Vereeniging „Oost en West" beoogt het onderhouden en versterken van den band tusschen de Europeesche en Overzeesche deelen van het Rijk der Nederlanden, door het bevorderen van hun zedelijke en stoffelijke, gemeenschappelijke zoowel als bijzondere belangen.

Zij neemt derhalve stelling tegen verderfelijke invloeden, die zoowel in Oost-Indië als hier te lande aansturen op een verbreking van het Rijksverband.

Voor zooveel dit binnen haar werkingsfeer ligt, werpt zij daartegen een dam op door de bevordering van al datgene op zedelijk en stoffelijk gebied wat de Overzeesche deelen met het Europeesche onderling verbindt.

Zij bezigt daartoe verschillende middelen:

In de eerste plaats verspreidt zij populaire kennis van ons Overzeesche gebied onder het Nederlandsche Volk door voordrachten, lezingen, tentoonstellingen, enz.

Van de hieronder volgende organen der Vereeniging worde in het bijzonder genoemd het *Koloniaal Weekblad.*

Het Koloniaal Weekblad is een betrouwbare gids en vertolkt mede de in O.- en W.-Indië heerschende rechtmatige gevoelens en verwachtingen, verband houdende met de evolutiën op maatschappelijk en economisch gebied, en geeft een overzicht van de geschriften welke over O.- en W.-Indië, Nederlandsche nederzettingen en verre landen, verschijnen.

Om ons doel te bereiken is moreele en financieele steun onmisbaar; beide worden verleend door toetreding als lid of als begunstiger.

Sluit U dus aan bij de Vereeniging „Oost en West".

's-Gravenhage, September 1928.

Het Hoofdbestuur:

Eenige der bijzondere organen van „Oost en West"

Het *Koloniaal Weekblad* wordt door de Vereeniging uitgegeven en verspreid met het doel een onbevangen oordeel te geven op cultureel en maatschappelijk gebied.

Het *Informatie-Bureau* staat ten dienste van hen die geneigd zijn een werkkring te zoeken, voor zich, hunne kinderen of pupillen in Oost- of West-Indië. Leider: H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, Oud-Resident, Korte Voorhout 6, Den Haag, Telef. 14519. Bureau van 10 tot 12 uur v.m. en van 2.30 tot 4 uur n.m.

Door de zorg van dit bureau wordt een serie boekwerkjes uitgegeven over Staats- en particuliere betrekkingen in O.- en W.-Indië, alsmede over andere koloniale onderwerpen.

De *Leeszaal* in het gebouw der Vereeniging, geopend van 10 uur voormidd. tot 4.30 u. namiddag voor raadpleging, lezing en inzage van de voornaamste Oost- en West-Indische maand-, week- en dagbladen, alsmede tijdschriften, periodieken en boekwerken op Koloniaal gebied.

Het *Tehuis voor Indische Studenten* voor alle landaarden. Directeur J. C Hietink, Oud-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Telefoon 50752.

Het *Tehuis voor Nederl.-Indische bedienden*, genaamd „Persinggahan". Directeur: F. de Munnik, van Boetzelaerlaan 2, Den Haag. Telefoon 50248. Voor tijdelijk onderkomen, arbeidsbemiddeling, hulp en raad.

Het *Centraal-Comité voor Opleiding van Indische Jongelieden*, samenwerkend met de van Gouvernementswege ingestelde „Voorlichtingscommissie" te Batavia. Inlichtingen worden verstrekt door den Raadsman voor Studeerenden bij het Ministerie van Koloniën, L. C. Westenenk, Oud-Lid in den Raad van Indië, zoomede door den Directeur van het Tehuis voor Indische Studenten voornoemd (Prins Mauritsplein 23).

De *Commissie voor West-Indië*, onder Voorzitterschap van Prof. Dr. Ph. C. Flu, ter voorlichting op maatschappelijk en cultureel gebied; Korte Voorhout 6, Den Haag, Telefoon 14519.

De *Permanente tentoonstelling* van voortbrengselen op het gebied van N.-I. Nijverheid, Kunstnijverheid en Huisvlijt, in het perceel „Boeatan", Heulstraat 19, Den Haag, Telefoon 14695.

Pres. de Douair. Jhr. O. van Beresteijn—Tromp.

Zilvervloten.

(Piet Heyn en Robert Blake),

door

C. K. KESLER.

Het was in het jaar 1634. Na een langdurig proces, waarin een der bekwaamste Spaansche rechtsgeleerden als aanklager voor den Koning optrad, werd te Sevilla in het openbaar terechtgesteld Don Juan de Benavides y Bazan, die vijf jaar te voren, op 8 September 1628, de retourvloot uit Nieuw-Spanje, de z.g. Zilvervloot, zonder ernstige pogingen tot verzet in de baai van Matanzas aan Piet Heyn had overgegeven. In het openbaar werd hij onthoofd in dezelfde havenplaats, waarheen hij de vloot had moeten convoyeeren en na de executie riep de scherprechter uit: „Dit is het recht, dat de Koning onze Heer en de Leden van den Koninklijken Raad bevelen, te voltrekken aan dezen man wegens de nalatigheid, die hij toonde bij het verlies van de vloot, welke de vijand nam in het jaar 1628. Wie aldus handelt, zal aldus boeten." Zijn onderbevelhebber, Don Juan de Leoz, werd terzelfdertijd veroordeeld tot levenslange deportatie naar een Afrikaansche strafkolonie.

Dat was het laatste bedrijf van het drama, dat voor Spanje aan de Noordkust van Cuba begonnen was en dat het land te staan kwam op het verlies van eenige millioenen, die het zoo hard noodig had en die nu den Hollandschen opstandelingen ten goede kwamen.

Nalatigheid, gebrek aan moed en zeemanschap had inderdaad de Spaansche aanvoerder in hooge mate getoond; Piet Heyn en de zijnen daarentegen beleid en de uiterste volharding. Reeds een paar jaar te voren had onze vlootvoogd het plan gemaakt, zoo de gelegenheid ertoe zich voordeed, Spanje zijn millioenen ten bate der West-Indische Compagnie en der Staten-Generaal te ontnemen. Die gelegenheid kreeg hij, toen de W. I. C. in Mei 1628 een sterke vloot onder zijn bevel stelde, met opdracht,

een der Spaansche „flota's" op hun thuisreis te vermeesteren.

Die van Santa-Cruz, die de rijkdommen van Nieuw-Spanje (Mexico) aan boord had en die zich in de haven van Havana op Cuba met de andere van Tierra Firme (Zuid-Amerika) had moeten vereenigen, werd, zonder moeite van onze zijde, in de baai van Matanzas, waarheen zij gevlucht was, toen de Hollandsche kapers opgemerkt werden, vermeesterd. Wind en stroom hadden haar naar het Oosten doen afdrijven, waardoor zij de veilige haven van Havana miste en den onzen regelrecht in de armen liep. Piet Heyn's volharding werd daardoor schitterend beloond, vooral, daar het hem bovendien nog gelukte, den buit, in weerwil van stormen op den Atlantischen Oceaan, in weerwil van chicanes der Engelschen in hun havens, in weerwil van pogingen der Duinkerkers, om zich van een deel ervan meester te maken, veilig naar Holland te voeren.

Dat was de eenige maal, dat dit gelukte. Wel leden de, jaarlijks uit Amerika naar het Moederland varende, Spaansche vloten herhaaldelijk ernstige verliezen door stormen, door aanvallen van kapers en piraten, maar dat een geheele „flota" haast zonder verzet verloren ging en dat de kapers den buit vrijwel ongeschonden konden meevoeren, dat feit is eenig in de geschiedenis.

Het was dan ook niet te verwonderen, dat er allerwege uitbundige vreugde in de Republiek heerschte; dat zelfs de kinderen langs de straten zongen van den admiraal met zijn kleinen naam en zijn groote daden. En, dat er algemeene verslagenheid en schrik in Spanje was. Verslagenheid over het ernstige verlies, dat de Spaansche schatkist en de koopmansstand leed, een schade ten bedrage van 12 à 15 millioen gulden; schrik wegens de omstandigheid, dat de Hollandsche kapers erin geslaagd waren, in de zeeën van het Spaansche koloniale gebied zelf hun slag te slaan.

Nog eenmaal in later tijd is het gelukt, een Zilvervloot te onderscheppen; niet echter, den buit weg te voeren. Dat was in April 1657 en geschiedde door den bekenden tegenstander van Tromp uit den 1en Engelschen oorlog, Robert Blake. Het was het laatste bedrijf van diens schitterende loopbaan als „General of the Seas", zooals zijn titel was.

Engeland was in 1655 met Spanje in oorlog geraakt en in September 1656 gelukte het, een paar schepen der Zilvervloot op de Andalusische kust te vermeesteren. De hoofdmacht ervan had tijdig een goed heenkomen gezocht naar de Canarische eilanden en lag daar betrekkelijk veilig in de baai van Santa Cruz onder bescherming van het geschut der forten. Blake, wiens gezondheidstoestand het wenschelijk maakte, dat hij naar Engeland terugkeerde, besloot door een stoutmoedigen aanval een einde te maken aan het kruisen op de Spaansche kust, waarmede hij den geheelen winter bezig was geweest. De Zilvervloot nemen, zooals Piet Heyn 29 jaar te voren gelukt was, kon hij echter niet. De Spanjaarden hadden tijd gehad hun schepen te lossen en de kostbaarheden aan land te verbergen.

Een der Engelsche onderbevelhebbers, kapitein Stayner, zeilde de baai binnen en viel de Spaansche vloot, die in een halve man gerangschikt voor anker lag, aan. Blake volgde hem met de hoofdmacht onmiddellijk. Weder, evenals in 1628, boden de Spanjaarden slechts zwakken tegenstand. Binnen een paar uren waren vloot en forten geheel vernield en, gelukkig voor de Engelsche kapers, draaide de wind, zoodat zij ongehinderd de baai weer konden uitkomen. Bij dien geheelen aanval verloren de Engelschen slechts één schip en hadden niet meer dan 200 dooden en gewonden; het verlies der Spanjaarden was enorm. En vooral bracht het de Spaansche schatkist weder in groote moeilijkheden, want deze kon het goud en zilver uit Amerika niet missen en op de Canarische eilanden was het voorloopig even nutteloos, alsof het nog in de mijnen en op de goudvelden van de overzeesche koloniën was.

Blake werd in Engeland met evenveel eerbewijzen, als vroeger Piet Heyn in de Republiek ontvangen, maar evenals deze genoot hij slechts kort van zijn glorie. Piet Hein sneuvelde enkele maanden, nadat hij de Zilvervloot had binnengebracht, tegen de Duinkerkers en Robert Blake stierf hetzelfde jaar van zijn stoutmoedigen aanval op de Canarische eilanden in het gezicht der Engelsche kust op zee. En, evenals Piet Heyn met groote eer te Delft begraven werd, zoo werd het stoffelijk overschot van den Engelschen aanvoerder in Westminster Abbey bijgezet. Maar na de restauratie
Stuarts gaf Karel II bevel, het tegelijk met de
blijfselen van andere aanhangers van het vroe
bewind, op te graven en uit de Abbey te verw
ren.

Een rustige Zondag in een Indisch hotel,

door

L. D. PETIT.

Het geluid van neerplassend water, van het
ten van een blikken bakje op een steenen
maakt ons wakker. Het is 6 uur in den mor
de natuur is reeds ontwaakt; door de klamboe
ons bed zien wij over het Singapore-deurtje
het felle zonlicht. De deur van de voorga
kraakt en piept, want de pen waarmede de
in de tegels van den vloer wordt vastgezet, w
nooit opgetild (dat is te veel soesah), de djo
zet een blad neer met een karaf koffie-ext
twee kopjes en een kannetje heete melk. En
is een Indische dag begonnen, weer gaan wij
de mandie-kamer om bakjes water over ons
en moede lichaam te werpen. Als wij ons aa
kleed hebben puffen wij weer. Na het ontbijt
wij in ons voorgalerijtje zitten, waarvan het
bilair bestaat uit een schrijfbureautje met
een schommelstoel, een krossi-malam (zoo'n
waarvan je de armen kan verlengen om daaro
beenen uit te strekken), twee gewone stoelen.
overdekt met een laagje bruine verf, de pen
streken duidelijk zicht- en voelbaar.

Mijn vrouw waaiert, ik kijk naar een gr
zwarte tor, die op den steenen vloer rondtippe
De eene helft van het Singapore-deurtje
open, ik zie een vrouw zitten.

„Apa?"

Baboe tjoetji vraagt een kwartje voor zeep!
„Moet dat mensch nu al weer geld voor zeep
ben?" vraagt mijn vrouw, die niets te spreke
over de resultaten van onze waschvrouw, die bo
dien nog voor het wasschen van een zakdoek 5
vraagt en vervolgens naar afmeting, zoodat
overhemd op 10 cts. komt.

Baboe tjoetji krijgt een kwartje en verdwijnt
rust is weergekeerd, de paviljoentjes aan de
zijde baden in het felle zonlicht.

In de deuropening ontdek ik een man, z
kalotje op het hoofd, hij zegt niets, maar gr
„Wat moet die kerel, apa?"

„Toekang minatoe" (waschman), versta ik
een sarong haalt hij mijn witte pak, dat hij
mij gewasschen en gestreken heeft. Ik geef
wat ik in andere hotels ook betaald heb, n.l.
kwartje. Hij bekijkt het kwartje en mompelt
„Apa", vraag ik, „kwartje niet goed?"

„Wel goed, toewan, maar te weinig, moet 45
hebben."

Ondanks de hitte spring ik op van mijn sto
vraag hem in het Hollandsch naar zijn geloof
vent blijft onbewegelijk tegenover mij staan
het kwartje in zijn open hand.

„Niet goed? Vooruit, mee naar kantoor" en
ging de stoet, ik voorop, achter mij de toek
minatoe. Op het kantoor van het hotel laat ik
nog eens zijn prijs herhalen; twee heeren in
pakeans staan achter de toonbank uit hun sto
op en vragen nu in het Maleisch naar zijn ge
Dit scheen op een zoo overtuigende manier gesc
te zijn dat de minatoe verdween met mijn kw
nog in zijn hand.

„Waarom hangt er hier in het hotel geen
met prijzen, zoodat wij, touristen, weten waar
aan toe zijn?" vraag ik.

„Te veel soesah, mijnheer, zijn niet zeker va
lui hier."

„Dan maar te veel soesah," dacht ik en stak
pleintje over waarop de zon nu stond te brade
„Man," zei mijn vrouw, toen ik blazend in
krossi-malam neerzonk, „maak je niet toch
dik over zoo iets, dat hoort nu eenmaal bij Ind

„Tabeh toewan" en een man, balanceerende
geheel zitje, bestaande uit 4 stoelen, tafel en bl
bak aan een bamboe, staat voor onze galerij. „N
knik ik. De man verdwijnt, pikelt zijn zitje ver

Een stofwolk warrelt plotseling ons voorgaler
binnen. „Wel verdorie," vloek ik, „daar staat
een djongos den grond voor ons galerijtje aan

en met een sapoelidi (soort bezem van palmels)."

Kan dat niet anders," vroeg ik later op kantoor, arom niet eerst den grond wat besprenkeld met ter?"

Ja, waarom niet," glimlachte de meheer op het reau.

Tabeh toewan," klinkt het weer; ik kijk op van n courant, waarin ik, nadat de stofwolk zich elost had, trachtte te lezen.

Toekang spatoe" — en daar staat me een kerel r ons galerijtje, pikelend twee kistjes, waarvan een 'n ijzeren leest.

Tidah", roep ik en zink weer achter mijn cout weg.

Moet je me dat zien," roept mijn vrouw. Ik kijk en daar staat me waarachtig in de eene deurning een man met een roode fez op z'n kop, te jas toetoep en lange zwarte broek. Over zijn ker voorarm bengelt een paraplui van reusligen omvang, zoo in den geest van onze oudersche besteedsters. „Tabeh toewan, tabeh njonja" met een prachtigen zwaai brengt hij zijn rechternd naar de plek waar zijn hart zit. „Tabeh", mpelde ik, maar het had meer van eene verrsching.

Apa", snauwde ik. „I can tell you fortune", was antwoord. „Wil niks er van weten," beet ik hem het Hollandsch toe, „vooruit, duvel op, pigi." De heer met de groote parapluie ging; de steenen en voortuin lagen als aardappelen in de gloeienzon te bakken.

k zit midden in de debatten van den Volksraad, een blad van mijn courant om en kijk vlak in ezicht van eene vrouw, die met sierlijken zwaai sarong ontvouwt welke zij aan ons verkoopen „Tidah," zeg ik; kalm gaat zij er bij zitten en ouwt meerdere sarongs. „Potverdikkeme ti-" brul ik. Erg veel geeft het niet, want zij blijft r ontvouwen.

Vrouw," zeg ik, „laten wij maar met onze rugnaar buiten gaan zitten, ik maak me nog woed en dat met die warmte", puf ik, met een zakk mijn voorhoofd afvegend.

n zoo zitten wij dan met onze ruggen naar buien onze gezichten naar onze kamer met haar gapore ramen en deuren. Aan mijn linkerkant Singaporedeur, die toegang naar buiten geeft en r open staat omdat de steen, waarin de pen et passen, uitgesleten is.

Zoo nu en dan hoor ik wel de steenen in beroeg en bekruipt mij den lust om achterom te zien, ar ik overwin mijne nieuwsgierigheid en blijf rlezen.

Tabeh toewan," hoor ik ineens nu naast mij in de open deur zit op den grond een kerel met schriften: Het Leven, Astra, enz., enz. „Nee," ul ik, „heb genoeg lectuur, pigi." Nijdig draai ik om en daar staat me voor onze galerij een man t vruchten, djeroeks, pisangs, enz. „Nee," brul nog luider.

Man met tijdschriften verdwijnt, ook de vent met chten gaat verder.

Dat hou ik niet uit, hoor vrouw, je kunt waarlig geen minuut rustig lezen," mopper ik, weer ter mijn courant wegzakkend.

Er heerscht rust, heel in de verte speelt een grafoon, klinkt een bel van een sado. Ik lees verder. Tabeh toewan." Als door een insect gestoken ai ik mij om, want nu kwam het geluid weer den kant der half openstaande deur.

k zie een grooten kerel met grijze baard en tulnd, een koelie hurkt achter hem. De man zag er eerwaardig uit, dat ik geen „pigi" dorst te roen. De koelie doet het pak open en met een zwaai ar de plaats waar zijn hart zit vraagt hij toestemng om mijne vrouw stoffen te laten zien.

Schitterende stoffen ontvouwt hij voor ons. „Sada pcenja wang," zeg ik hem met nadruk, maar erstoord gaat hij door de eene stof na de an- ons voor te leggen. Hiermede gaat minstens half uur heen. Ik breng hem aan zijn verstand wij maar touristen zijn en met een „smile" bekt hij ons, laat den koeli den boel weer inpaken verdwijnt.

Nou zal het mij benieuwen hoelang of wij met t gelaten worden!" en weer duik ik achter mijn rant.

Een vijf minuten later klinkt het weer „Tabeh wan"; een vent met twee groote manden staat r ons. Wat er zoo in die manden zit is niet te gen: het beste is ze maar te vergelijken met een wandelende bazaar. De kerel bood gilettemesjes aan, maar ook sloffen, zeep en band.

Terwijl ik nog bezig ben hem aan het verstand te brengen dat ik betoel niets noodig heb, krijgt hij gezelschap van een man met kwee-kwee, de lekkernijen keurig verpakt in pisangbladen.

Ik zeg geen eens meer „tidah", maar schud het hoofd, wat aanleiding schijnt te geven aan den man met de twee manden om mij te laten zien welke prachtige dingen hij wel heeft, want daar boven de balustrade verschijnen nu pakken zeep, een zaklantaarn, een groote mica pop met een huidskleur van een pas gevild kind, muilen, enz. Ik ben maar achter mijn courant gedoken, hetgeen voor den koopman blijkbaar geen bezwaar was. „Niet kijken," fluister ik mijn vrouw toe, „niet kijken, des te eerder zijn wij verlost van dit nieuwe geval."

Nou, we hebben dan ook niet gekeken en langzamerhand zijn de heeren afgezakt.

„Zijn ze weg?"

Heel voorzichtig keek ik over mijn courant, ja waarachtig, weg waren ze; maar wat zie ik op onze tafel? Twee glazen sorbet, de gewone versnapering in het hotel 's morgens tegen half twaalf.

„Zeg, vrouw, kijk eens, daar staan de sorbets, maar hoe komen die dingen daar, twee minuten geleden stonden ze er nog niet."

„Hé, dat is sterk, heb jij iemand gezien of gehoord?" Angstig keek mijne vrouw rond, maar er was niets te zien, de deuren van de slaapkamer waren dicht, alleen het Singapore-deurtje van het galerijtje stond half open. Maar ze stonden er nu eenmaal en zachtjes wippend met mijn stoel slurpten wij de heerlijke verfrissching door een rietje.

Zoo langzamerhand werd het tijd voor de lunch, 'k voelde aan mijn wang dat 't wel wenschelijk was mij te scheren en riep den djongos om ajer panas. De jongen komt terug met een kommetje vol warm water. Hoe ik dat nog op mijn waschtafel gekregen heb weet ik niet. Later op kantoor komend vraag ik: „Zeg, waarom geven jullie geen gewone kan[illegible] met warm water, die zijn tenminste aan te pa[illegible]en."

„Ja, ja," was het antwoord glimlachend. „O, ik weet het al," viel ik in de rede, „natuurlijk te veel soesah."

Zoo was het etenstijd geworden en behoorde de rustige Zondagmorgen weer tot het verleden.

Moe en drijfnat gingen wij na tafel naar bed en om 5 uur zaten wij weer, na ettelijke emmertjes lauw water over ons heen gestort te hebben, in ons voorgalerijtje, allebei door den wipstoel ons wat koelte toewippend.

De avond daalt, tjitaks kruipen langs den muur, op den grond wandelen kakkerlakken en heel in de verte daar hoor je ineens „tokè".

„Stil," zegt mijn vrouw, „laten wij tellen" en samen tellen wij en brengen het tot 6 maal tokègeroep, de zesde maal eindigde het geroep in een diep gerochel. „Jammer," zegt mijn vrouw, „want als het beest 7 maal tokè roept dan mag je wenschen doen en die komen dan altijd uit."

Het is nu donker, in de galerijtjes tegenover ons worden lichten opgestoken. Roerloos staan de boomen, geen blaadje, geen takje beweegt, amechtig lig je in je stoelen, alles kleeft aan je, je slappe boordje prikt in je hals; uit wanhoop ga je waaieren, maar als je stilhoudt voel je de warmte dubbel.

Mijn vrouw geeft ineens een gil.

„Wat is er?" vraag ik verschrikt.

„Neem het weg, neem dat beest weg dat in mijn hals zit," roept zij uit. Ik naar haar toe en ik krijg een andjing tanah te pakken, een insect met een soort hondenkopje, en gooi het op den grond.

Juist komt de djongos binnen om frisch water in onze kraft te doen, hij raapt het beest op en trekt er den kop af.

Een gramofoon wordt opgedraaid ergens vlak bij ons, en de stem van Miss Riboet snerpt en gilt door den tropennacht.

23/VII 1928, a/b. s.s. Op ten Noort, op weg naar Borneo.

Aan de Leden verzoeken wij vriendelijk hunne kennissen, die nog niet tot „Oost en West" toetraden, daartoe op te wekken. De gebruikelijke vraag: „WAT HEB IK AAN DE VEREENIGING?", ware eenvoudig te beantwoorden met: „DE VEREENIGING HEEFT WAT AAN U".

Van onze Adverteerders

Het „torentje" op de Regentesselaan 26

Holl.-Ind. Restaurant-Pension.

Het aantal Ind. restaurants in Den Haag zijn vele, althans, in de laatste jaren vooral hebben ondernemende mannen en vrouwen zich tot dezen bedrijfstak aangetrokken gevoeld, al is het niet allen naar den vleeze gegaan. Immers, de behoefte aan dergelijke inrichtingen bestaat, waar de Residentie tusschen 1 en 20.000 Indischgasten onder hare inwoners telt. Maar het slagen hangt af van de exploitatie. En nu er weer zulk een inrichting geopend is, goed gelegen, die blijkens het algemeen oordeel der door de Directie de heer Fliers op gastvrije wijze genoodigden, om een kijkje te komen nemen en tevens een voorproefje van de Indische keuken, ook goed begonnen is, daar zullen de Indische menschen ongetwijfeld, maar ook de totoks van wie talrijken de geneugten van de tropentafel weten te waardeeren, zich opmaken om met het onder de beste voorteekenen aangevangen nieuw restaurant — het torentje — kennis te maken.

Jacobus Frederik ter Schiphorst, Hzn.

Van Woustraat 31 - Tel. 26150 - Amsterdam

Het is vaak zeer moeilijk voor repatrieerenden bij aankomst in Holland een leverancier te kiezen, die juist aan de eischen kan voldoen, welke meer spe-

Het front der Zaak.

ciaal door repatrieerenden gesteld worden. Het is ons daarom een genoegen, de nieuw ingerichte zaak van den heer Jac. Fred. ter Schiphorst Hzn., van Woustraat 31, Amsterdam, te kunnen aanbevelen.

Voor hen, die te Amsterdam bekend zijn, heeft de naam ter Schiphorst geen vreemden klank. Het is een naam, die in het loodgieters- en sanitair bedrijf van vader op zoon is gegaan en zich in den loop der jaren

Interieur bij opening met bloemen, waaronder veel bloemstukken van cliënten.

een reputatie van solied, vakkundig en betrouwbaar heeft verworven.

De zaak van den heer ter Schiphorst is keurig ingericht en biedt den adspirant-kooper alles wat hij verlangen kan. Alle artikelen worden uit voorraad geleverd, terwijl de Amerikaansche leest, waarop alles geschoeid is, den kooper zeer zeker ten goede komt.

Het bezit van bad en geijser is tegenwoordig geen luxe meer. De prijzen zijn thans zoodanig, dat zij binnen ieders bereik gekomen zijn. Toch doet men goed de ware Hollandsche spreuk indachtig te blijven: „Goedkoop is duurkoop." Het is daarom aanbevelenswaard eerste klasse materiaal te vragen en dit door vakkundig personeel te laten plaatsen. Zoowel voor het laatste als het eerste staat de naam Ter Schiphorst borg.

Wij kunnen ten zeerste aanbevelen eens een kijkje te gaan nemen in de keurig en overzichtelijk ingerichte toonkamer. De leek-kooper krijgt daarnaast vakkundig, tevens betrouwbaar advies en zal zeer zeker voldaan huiswaarts keer

Een Gedenkboek der Missie.

Een kwarteeuw apostolaat. Gedenkboek bij het zilveren jubileum van de Missie in Nederlandsch-Nieuw-Guinea en de Molukken, 1903—1928. Missiehuis Tilburg.

Dit is werkelijk een geschikt oogenblik om even uit te blazen, na een arbeid van 25 jaar in het oosten van den Archipel. Men moge nu over dien arbeid denken zooals men wil, hard gewerkt onder ongunstige omstandigheden is er zeker; maar volgens sommigen, en 't laatst hebben we dr. Paul Wirz in dien zin hooren spreken in „Dämonen und Wilde in Neuguinea", volgens sommigen is er geijverd in een verkeerde richting. Nu is Wirz een ethnoloog en ethnologie en missie verdragen elkaar niet... behalve wanneer de missie zeldzame dingen te voorschijn brengt en onze musea daarmede verrijkt. Dàt wordt wel eens, zelfs te dikwijls, vergeten.

Een iegelijk zal beginnen met de portretten van paters, broeders en zusters; het is wel aardig de personen in beeltenis te ontmoeten van wie we zoo vaak hoorden: Geurtjens, Nollen, Viegen, v. d. Kolk, Cappers, Vertenten.

Er valt heel wat te zien in dit boek; bladerend komen we aan mannen van Kei, heidenen nog en dienovereenkomstig gekleed; het dorp Faan op Klein-Kei, den weg door een kokostuin in Zuid-Nieuw Guinea, en het volk van Merauke, de hutten der jongelingen achter de kustdorpen. Dan de menschen van Tenimber, de jongens in vol ornaat uit den ouden tijd, 18 jaar geleden. Hier is een afbeelding van een hooge rots op Tenimber (Aloesi) en van 'n dorp boven op een rots. En terug naar Nieuw Guinea, vanwaar nog iets oorspronkelijks tot ons komt, een man aan de zuidkust naast pater Vertenten; en bij een „type van 't Digoelgebied" schrijft pater Viegen: „Een andere poging wordt gewaagd meer in 't hart van Nieuw-Guinea, bij den bovenloop van de Digoel, daar waar onlangs de strafkolonie der Indische Communisten is gevestigd. Niet zoozeer de ballingen zelf, als wel de omwonende inboorlingen zal men trachten te missioneeren."

Hoofdstuk X, „Onze inlandsche goeroe's en scholen", is van pater Joh. v. d. Bergh. Vooreerst vinden we hier een afbeelding van den eersten leergang, het leeren loopen van een kind in de vork eener gespleten bamboe, stellig voor velen nieuw. Voorts over den goeroe: „noem hem onderwijzer en catechist tegelijk, en daarbij nog voorganger en voorzanger, koster en kerkmeester, en klokluider of gongslager, dorpssecretaris en propagandist... en nòg blijft de naam goeroe in de opvatting van den missionaris en van de bevolking meer zeggen dan al het opgesomde te zamen." Dat is de goeroe in zijn primitieven staat. „Het werk der goeroe's van tegenwoordig is niet meer dat van het tijdperk hunner oudere broers: de dorpjes (er is, meenen we, sprake van Kei) zijn bekeerd, de keus van godsdienst is gedaan, de machtsfeer van den goeroe is meer beperkt; hij heeft niet alléén meer de kennis en wijsheid in pacht; hij voelt zich voortaan meer „schoolmeester" van kleine kinderen, dan goeroe van het heele dorp, en durft derhalve ook veel minder dan zijn vroegere ambtsvoorganger."

Pater van der Kolk schrijft over de broeders, de missiebroeders, die de inlandsche goeroe's opleiden... „zonder overdrijving mag men zeggen, dat de grondleggers van de uiterlijke beschaving op de Kei-eilanden, Tenimber-eilanden en Zuid-Nieuw Guinea onze wakkere Broeders-timmerlui zijn geweest... Want echte kloosterlingen waren zij bovendien, èn door vrijwillige geloften, èn door hoogreligieus leven, èn door blijvende stichting van hun omgeving."

Hier en daar is dat 10de hoofdstuk bepaald vermakelijk; en het eerste prentje in dit chapiter, de eerste katholieke goeroe van Kei, brengt den lezer in een goede stemming. Voor iedereen is er uit dit gedenkboek iets te leeren. Grooter lof weten we voor dezen oogenblik niet te bedenken.

Les Pays-Bas en leurs Colonies.

—o—

In zijn interessant boek: „Uit het land van Benjamin Franklin" schrijft de zoo bekende Utrechtsche hoogleeraar in de chemie, Ernst Cohen, dat hij gedurende zijn verblijf in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika meer dan eens de opmerking hoorde maken, dat de Nederlanders „poor advertisers" zijn.

Alle in den Vreemde gevestigde landgenooten zullen het wel met deze opmerking eens zijn. De buitenlanders kennen nog heel slecht ons modern landje.

De zoo nuttige vereeniging „Nederland in den Vreemde" te Amsterdam, heeft reeds door haar verdienstelijk werk gedurende de laatste jaren hierin veel verbetering gebracht, maar haar ledenaantal is nog te gering, zoodat hare financiëele middelen beperkt zijn.

Wil men iets bijzonders op dit gebied tot stand brengen, dan moet men beginnen de regeeringskringen en de menschen, die er belang bij hebben, dus de groote kooplieden en industrieelen, voor dit doel te winnen en vooral niet van Nederlandsche nationaliteit zijn.

Het is dan ook een Franschman, den journalist Charles Rosambert, gelukt de noodige medewerking te verkrijgen en deze heeft het aldus klaar gespeeld om voor ons kleine landje, dat er op menig gebied zijn mag, eene prachtige reclame en de noodige propaganda te maken. De in het buitenland gevestigde Nederlanders moeten hem in de eerste plaats daarvoor erkentelijk zijn.

Hij handelde in opdracht van het over de geheele wereld gelezen Fransche tijdschrift „*L'illustration*", hetwelk nà den oorlog ook eene wekelijksche uitgave op het gebied van economie en financiën het licht doet zien. Dit blad: „L'Illustration Economique et Financière" genaamd, geeft gedurende de laatste jaren nog speciale uitgaven uit, welke betrekking hebben op het bedrijfsleven in de verschillende departementen van Frankrijk en hare koloniën en van vreemde landen, die voor den Franschen Staat van belang zijn. Zoo verschenen reeds speciale nummers betrekking hebbende op België, Polen, Denemarken, Rumenië, enz., en nu kwam verleden maand ons land aan de beurt. De heer Rosambert had gedacht met een 100-tal bladzijden te kunnen volstaan, doch hij vond in Nederland zulke belangrijke zaken, zoodat het een werkje van ruim 200 pagina's is geworden, getiteld: „Les Pays-Bas et leurs Colonies", *) waarvan de tekst versierd is met mooie photo's en eenige landkaartjes.

De geheel in het Fransch samengestelde uitgave bevat zulke interessante gegevens omtrent ons land en de koloniën, geschreven door bekende landgenooten op elk gebied, dat de lezing daarvan niet alléén voor een vreemdeling, maar zelfs voor een Nederlander van belang kan worden geacht.

In elk geval moet geen jong Nederlander verzuimen van dit mooie propaganda-werkje kennis te nemen, omdat hij er nog veel uit kan leeren en het hem wellicht ook eene aansporing moge zijn om nuttig werkzaam te zijn voor de verdere economische ontwikkeling van zijn land en de koloniën.

Daar de Fransche taal in die landen, waar geen Engelsch wordt gesproken, nog steeds de eerste plaats als vreemde taal inneemt, zoo zal zeker deze uitgave voor ons land van belang zijn, want de vreemdeling wordt er op aangename wijze verteld, wat ons kleine vaderland op economisch en koloniaal gebied alzoo presteert. En daarop kunnen wij wel een beetje trotsch zijn!

J. THIIERRY KEMPF.

Parijs, 8 September 1928.

*) „Les Pays-Bas et leurs Colonies", supplément au No. du 25 Août 1928 de L'Illustration Economique et Financière", Paris (9e), 7 rue St. Georges. Prijs 14 frs.

Van Week tot Week.

Maandag 3 tot Maandag 10 September.

Vijf vliegtuigen naar Indië. Bij het verschijnen dit Nr. van het Kol. Weekbl. is het eerst vijf vliegtuigen, welke telkens met een tusschenruimte naar Indië zullen vliegen aldaar (met uitzondering van het laatste weder naar Nederland terugkeert) in bedr worden genomen door de K.L.M., zeer schijnlijk reeds vertrokken. De bestuu dezer vliegtuigen zijn: I. (vertrek 13 S G. A. Koppen en E. T. Kengen (als pass gaat mede de hr. Zimmermann, hoofdreda van d'Orient); II. (20 Sept.) J. J. Moll e van Hazelen; III. (27 Sept.) E. A. J. Pril en J. M. J. Wegner; IV. (4 Oct.) J. Scho C. J. J. M. Waltmann; V. (11 Oct.) Smi en Aler.

De Gouverneur-Generaal op reis. Batavia, 6 (Aneta).[1]) De Gouverneur-Generaal is h met de Wega van Tandjong Priok vertro tot het maken van een rondreis, o.a. Bandjermasin, Bali, enz., waarvan het gramma reeds bekend is. (De reis zal dure 23 Sept.). — Blijkens een nader Aneta-tele uit Semarang heeft de G.-G. den 8en de l zerie Donoredjo bezocht.

Gouverneur van Sumatra's Oostkust. Buitenzo Sept. (Aneta). Benoemd is tot Gouverneu Sumatra's Oostkust de heer L. H. W. van dick, thans Gouverneur der Molukken.

Pastoor Van den Heuvel †. Semarang, 7 (Aneta). De bejaarde pastoor W. C. van Heuvel, die zooals eenige dagen geleden gemeld, ernstig ongesteld was, is overlede

Besmetverklaring Bangkalan. Batavia, 7 (Aneta). Met ingang van 5 September i afdeelingshoofdplaats Bangkalan (Mad met diphterie besmet verklaard. In zeer k tijd hebben zich verschillende gevallen gedaan. De ziekte draagt een epiden karakter.

Groote brand te Pontianak (Borneo). Ponti (Aneta). Een groote brand vernielde 17 zen. De materieele schade wordt geraam 50.000 gulden, waarvan niets verzekerd Ongelukken kwamen niet voor.

J. A. Monod de Froideville. Batavia, 5 (Aneta). Het lid van den Volksraad, de J. A. Monod de Froideville, is heden met zi verlof naar Europa vertrokken tot Juni

Propaganda door de P. N. I. Batavia, 8 Sept. ta). Volgens berichten in de Maleische heeft het hoofdbestuur van de P(artij) N naal) I(ndonesia) het voornemen om in begin van het volgend jaar propaganda te maken in de Molukken en Borneo.

Wegen in Atjeh. Batavia, 6 Sept. (Aneta). — Regeering machtigde den directeur van B. O. W. te beschikken over een bedrag ongeveer een millioen gulden ten behoeve bespoediging van den aanleg van wege Atjeh en Onderhoorigheden.

Mr. Neytzell de Wilde. Weltevreden, 4 (Aneta). De Java-Bode verneemt, dat Mr. zell de Wilde, voorzitter van den Volks het voornemen koestert in den loop van volgend jaar als zoodanig af te treden, ofsc de mogelijkheid bestaat, dat Mr. Neytze Wilde reeds dit jaar zijn functie zal neerle

Ernstige brand te Tjimahi. Bandoeng, 4 (Aneta). Vannacht zijn te Thimahi acht ceelen, geoccupeerd door Chineezen, afgeb Watergebrek maakte het blusschingswerk moeilijk. De oorzaak is nog niet bekend schade is aanzienlijk.

Met verlof. Batavia, 4 Sept. (Aneta). Het H van het Bedrijf der Telegrafie en Telefon heer Keukenmeester, is met een verlof v maanden naar Europa vertrokken.

De Adviseur voor de Decentralisatie. Aneta d.d. Batavia, 4 Sept., dat de Adviseur voo Decentralisatie, Mr. A. B. Cohen Stuart,

[1]) De tekst der Aneta-telegrammen is ontleend aa „Nwe Rott. Ct.".

studieopdracht heeft ontvangen. Mr. Cohen Stuart zal, alvorens hij met verlof naar Nederland vertrekt, een bezoek brengen aan de drie voornaamste provincies van Britsch-Indië, namelijk Madras, Bengalen en Bombay, alsmede de hoofdstad Delhi, teneinde zich op de hoogte te stellen van de praktijk der decentralisatie aldaar en van de werking van het huidige stelsel. De studiereis zal een maand duren.

Pestbestrijding op Java. Batavia, 3 Sept. (Aneta). Aneta verneemt, dat in verband met den vrij ernstigen omvang van de pest in het Koeningansche, aldaar een afzonderlijke afdeeling van den dienst der woningverbetering gevestigd zal worden. Dokter Versteegh uit Solo zal daarbij optreden als gewestelijk leider van de pestbestrijding in Koeningan.

Stationschef te Semalanga aangevallen en gewond. Bandoeng, 3 September. (Aneta). Blijkens door de directie der Staatsspoorwegen ontvangen telegrafisch bericht is de stationschef van de Atjeh-tram te Semalanga door een met een rentjong gewapenden Atjeher aangevallen en niet levensgevaarlijk gewond.

Doodelijk motorongeluk. Probolinggo, 3 Sept. (Aneta). De heer Abels, uit Bondowoso is, terwijl hij op zijn motorfiets reed, door een auto aangereden. Hij kreeg een schedelbreuk en is overleden.

Jubileum der Java-China-Japan lijn. Den 17en September a.s. zal het 25 jaar geleden zijn, dat het bedrijf der Java-China-Japan Lijn een aanvang nam. Dien dag vertrok nl. het stoomschip Tjipanas voor de eerste reis van Batavia naar China en Japan.

Naar wij vernemen, zal ter herdenking van die gebeurtenis de Raad van Bestuur dier Maatschappij op 17 September a.s. van 3—4 uur n.m. receptie houden in de groote zaal van het Scheepvaarthuis te Amsterdam.

Loco-Burgemeester van Bandoeng. Bandoeng, 3 Sept. (Aneta). Burgemeester en wethouders wezen het lid van den gemeenteraad, den heer J. J. B. Ostmeier, als loco-burgemeester aan als opvolger van wethouder van Staden ten Brink.

Directeur van Justitie. Batavia, 1 Sept. (Aneta). De directeur van justitie, mr. dr. D. Rutgers, die in October a.s. repatrieert, wordt tijdelijk in zijn functie vervangen door mr. H. J. Spit, secretaris van het departement van Justitie.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Een Verkoop-tentoonstelling van Ind. Weefsels.

Van half September tot begin October aanstaande, zal door de bekende firma Metz en Co. (Liberty) in hare fraaie zalen, Hoogstraat 10 te 's-Gravenhage, met medewerking van „Boeatan", een verkoop-tentoonstelling worden gehouden van een zeer uitgebreide collectie weefsels en weefselversieringen uit alle oorden van den Indischen Archipel, waaronder ook plangi's, looktjans en zeldzame batiks, zelfs eenige uit Palembang afkomstig.

Voor de opening, op Zaterdag 15 dezer, zullen op ruime schaal uitnoodigingen worden rondgezonden.

Tot Mevrouw van Beresteyn-Tromp, presidente van Boeatan, is het verzoek gericht op Woensdag 26 September a.s., naar aanleiding dezer tentoonstelling, aldaar een voordracht met lichtbeelden te willen houden over de Indonesische weefkunst.

Aan belangstellenden, welke onverhoopt geen uitnoodiging mochten ontvangen, en deze voorstelling wenschen bij te wonen, wordt vriendelijk verzocht zich daarvoor even bij de firma Metz & Co. te willen opgeven, opdat een uitnoodiging alsnog kan worden toegezonden.

Aziatische Kunst.

Een belangrijke aanwinst.

Onder bovenstaand opschrift meldde dezer dagen „Het Vaderland":

„De opstelling der door de „Vereeniging van Vrienden der Aziatische Kunst" beheerde Verzameling Aziatische kunst in de Rijksacademie van Beeldende Kunsten, Stadhouderskade te Amsterdam, heeft eenige verandering ondergaan. Deze staat in hoofdzaak in verband met de schenking door den heer *W. van der Mandele* te Bloemendaal, bestuurslid der vereeniging, van een fraai en zeer belangrijk Chineesch houten beeld uit de Fang-periode (618—907). De figuur stelt een Bodhisattva, staande op een lotuskussen, voor. De armen van modern maaksel, zijn vóór de opstelling verwijderd. De hoogte der figuur bedraagt 1.50 meter.

„Houten beelden uit den Fang-tijd zijn uiterst zeldzaam. Europa en Amerika bezitten slechts zeer enkele stalen van deze kunst. Doch de beteekenis van deze importante schenking ligt in de eerste plaats in de aanmerkelijke schoonheidswaarde. Deze figuur demonstreert de grootheid der Fang beeldhouwkunst duidelijker nog dan het meerendeel der plastiek in steen en in brons, en der grafceramiek. Met de beide reeds in de verzameling aanwezige werken, vertegenwoordigt zij de Chineesche houtplastiek op zeer gelukkige wijze.

„Voorts is de prachtige *Dhyani Boeddha*-kop, zeker een der fraaiste koppen van den *Boroboedoer*, die op de Tentoonstelling van Indische Beeldhouwkunst, in 1922 in Den Haag gehouden, was geëxposeerd, in het bezit van den heer van der Mandele overgegaan en in de verzameling opgesteld.

„Het geëmailleerde porselein uit de collectie W. F. van Heukelom, is vervangen door een aantal monochrome stukken.

„Er is derhalve alle aanleiding voor een hernieuwd bezoek aan de tentoonstelling in de Rijksacademie, die Dinsdags en Vrijdags, 's middags van 2—4, kosteloos is te bezichtigen."

Ch. E. H. Sayers.

Uit de jongste mailberichten lezen wij, dat de vorige maand in het gebouw van den *Bataviaschen Kunstkring* een tentoonstelling werd geopend van schilderijen en teekeningen van den talentvollen, jongen kunstenaar *Ch. E. H. Sayers*. Het „Bataviaasch Nieuwsblad" o.a. bespreekt het werk zeer gunstig en schrijft o.m.:

„De schilder heeft zich het sterkst aangetrokken gevoeld tot de schoonheid van Bali en de eigenaardigheid van deszelfs bewoners.

„O.i. beter nog dan uit zijn grootere werken blijkt uit het doekje *Boegineesch dorp*, hoe de schilder er in geslaagd is, het juiste effect van den tropischen zonnebrand, naast de diepe schaduwen, te treffen.

„Wij vermelden dit in het bijzonder, ook met het oog op het feit, dat Sayers wat men noemt een Indische jongen is, althans op Java geboren. En wel omdat — naar wij dikwerf constateeren konden — geboorte en bekendheid met dit land nog niet altijd een juisten kijk behoeven mee te brengen op alles, wat hier verschilt van de omgeving elders.

„Van grooten steun voor hem zal hierbij intusschen geweest zijn de grondige opleiding, die hij genoten heeft eerst aan de Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam, daarna aan de *Academie des Beaux Arts* te Parijs en vervolgens van Professeur Beaudoin.".

Naar wij vernemen, is de heer Sayers thans bezig een collectie samen te stellen, welke dit jaar zal worden geëxposeerd bij de firma *Bernheim Jeune, Rue de Fauburg St. Honoré te Parijs*, welke dan onder meer zijn impressies van Java en Bali zal bevatten.

Naar onze lezers zich zullen herinneren, zijn reeds verleden jaar, vóór zijn vertrek naar Indië, eenige Balineesche stukken van dezen schilder in de toonzalen van Boeatan, Heulstraat 19, te 's-Gravenhage te zien geweest, welke daar bijzonder de aandacht trokken. Stellig zullen, zoodra hij weer in het land terug is, zijne nieuwe werken ook hier tentoongesteld worden en véél bij kunnen dragen om, langs den kunstweg, de oogen en harten der Nederlanders te openen voor Indië's schoon.

Koloniale Propaganda in Nederland.

Vestigden wij verleden week hier de aandacht op hetgeen door den heer *E. A. Zeilinga* in de Aneta-uitzending via Kootwijk naar de *Passar-Gambir* te Batavia werd gezegd, speciaal betreffend de Indonesische kunstnijverheid, sedert werd door den heer *Ant. J. Lievegoed*, oud-hoofdredacteur van de „Locomotief, thans Haagsch correspondent van de „Nieuwe Rotterdamsche Courant", langs denzelfden weg, in diens rede over „De Koloniale Propaganda in Nederland", gewezen op het verschijnsel, dat men, na den grooten oorlog, een enorme verdieping en verlevendiging van de belangstelling der Westersche naties voor hare koloniale gebieden overzee heeft kunnen waarnemen. Van de wisselwerking tusschen koloniale en moederlandsche welvaart is de wereld zich — naar sprekers meening — ten volle bewust geworden.

Met blijdschap stelde spreker vast, dat ook in ons land een nieuwe, ernstige belangstelling voor onze overzeesche gewesten is gegroeid.

Na op de grootsche stichting van het *Koloniaal Instituut* te Amsterdam te hebben gewezen, zeide spreker o.m.:

„En de talrijke andere organen op koloniaal gebied, waaronder het *Indisch Genootschap* en de *Vereeniging „Oost en West"* op de voorste rij, hebben met niet minder gelukkige uitkomst getracht, door verspreiding van degelijke kennis omtrent Indië, tegelijk belangstelling voor Indië te wekken. Als ik van „Oost en West" spreek, dan moet ik in één adem de stichting *„Boeatan"* noemen, die dezer dagen het zilveren feest van haar bemoeiingen met de Inlandsche kunstnijverheid heeft kunnen vieren, en niet alleen hier te lande, maar ook in het buitenland, waardeering voor de schoonheid van het ginds inheemsche kunstambacht en daarmede ook belangstelling voor zijn beoefenaars heeft weten te wekken.

„Terecht heeft men ook op het gebied der koloniale propaganda niet willen trekken van de paedagogische ervaring: dat wie het kind heeft, de toekomst heeft *). Men heeft het Nederlandsche kind nog wel niet heelemaal gewonnen — maar men is op weg dit te bereiken. D.w.z.: men streeft er naar: op de scholen Indië nader te brengen tot de jeugd en de jeugd nader tot Indië."

Een der meest doeltreffende middelen daartoe zal o.i. zeker mede zijn het vertoonen der *„Regeeringsfilms"* door den heer Willy Mullens in verschillende deelen van Indië opgenomen, hetgeen dezer dagen een aanvang nam, met de noodige toelichtingen daarbij van den heer *G. C. Janssen*, Inspecteur bij het Inlandsch Onderwijs in N.O.-Indië, die den bekwamen filmer op diens tochten door den Archipel vergezelde en met zijn Indische kennis ter zijde stond.

Deze films geven veel schoons te zien van land en volk, mede op het gebied van kunstnijverheid en huisvlijt. „Boeatan" heeft van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen de vergunning gekregen deze films een paar keer voor het publiek te vertoonen, hetgeen te 's-Gravenhage geschieden zal op *Zaterdag 27 October* in de *Theaterzaal van Seinpost*.

Tegelijk zal dit dienstbaar worden gemaakt aan Boeatan's loterij, waarvan nog lang niet alle loten zijn verkocht, terwijl de trekkingstermijn vóór 1 November a.s. is bepaald.

De toegang tot die filmvertooningen zal dan n.l. te verkrijgen zijn door het alsnog nemen van één lot à *f* 1.— of van 2 loten voor de allerbeste plaatsen.

Mevrouw *S. van Lier—Enthoven*, die zooveel voor maatschappelijke doeleinden gepresteerd heeft en ook véél voor Indië en de Indonesische kunst voelt, wil ten bate van „Boeatan" zich aan het hoofd stellen van een Propaganda-Comité, dat deze buitengewoon interessante film-vertooningen warm aan zal bevelen.

Nadere bijzonderheden desbetreffende zullen later bekend worden gemaakt.

*) Ook in de toonzalen van „Boeatan" komen nog al eens onderwijzers met de leerlingen der hoogste klassen hun licht opsteken. Zoo was er onlangs van 's morgens 10 tot 's middags één uur de heer D. van Bemmelen met een dertigtal jongens en meisjes van *De Vrije School* te 's-Gravenhage, die behalve de kunstnijverheid, ook een Javaanschen dans met gamelanmuziek hebben bewonderd en daarna allerlei Indische lekkernijen mochten proeven. — *Red.*

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Het blanke front of de z.g. nationale concentratie.

De heer August Salim bespreekt in het hoofdartikel der Pan-islamietische en Pan-Aziatische *Fadjar Asia* van 19 Juli het in de Europeesche pers in den laatsten tijd zooveel besproken plan tot oprichting van een Nederlandschen nationalen bond in verband met de vermeende, voor de Europeanen zoo nadeelige Regeeringspolitiek. Waar deze Regeering, zooals algemeen bekend, het Nederlandsch overwicht en het Nederlandsch belang steeds hoog houdt, meent schrijver, dat hier ten opzichte van de pers met de 3 P's (pers poetih pembohang = de Europeesche leugenpers), gesproken kan worden van: „Oignez vilain, il vous poindra; poignez vilain, il vous oindra."

Overgaande tot de bespreking van het artikel aangaande deze kwestie in de „Javabode", waar-

ARNHEM EN OMSTREKEN

KOOPT BIJ VOORKEUR BIJ ONDERSTAANDE ADRESSEN — DENKT OOK OM DE OUDE ST

H.H. Secretarissen der afdeelingen worden er nogmaals beleefdelijk aan herinnerd, dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen, die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

in gepleit wordt voor het hooghouden van de Nederlandsche gedachte, van het Nederlandsch nationaal belang, dat identiek wordt genoemd met het algemeen belang, waarin geijverd wordt voor de oprichting van een Nederlandschen nationalen bond, echter met de opneming van Inlanders die zich met het idee kunnen vereenigen, merkt de heer Salim op, dat de nieuwe bond dus in den grond der zaak wel een Nederlandsch nationaal front is, doch geen Blank front, dat mislukt is, ook geen Blanda front, maar een Blang (bont) front, in den trant van den P. E. B. dus.

Wij feliciteeren de „Inlanders", die in den P. E. B. zijn — zegt schrijver — met het nieuwe plan. Zij zullen dus toetreden tot een „Blang" front, dat ten doel heeft de Indonesische gedachte te weren en den vooruitgang van het Indonesische nationalisme tegen te werken!

Naar aanleiding van deze aangelegenheid merkt de redactie van de liberale *Bintang Timoer* van 18 Juli op dat met de voorgenomen oprichting van een Nederlandsche nationale partij in Indië, waarin ook z.g. loyale Inlanders opgenomen kunnen worden, de P.E.B. eigenlijk begraven wordt en er nog maar een grafrede aan ontbreekt.

Verder vindt zij het wel eigenaardig, dat in een Nederlandsche nationale vereeniging, die dus voornamelijk voor de Nederlandsche belangen zal moeten strijden, ook Indonesiërs zullen worden toegelaten, zij het dan ook van het merk Koesoemo Joedo. Waar zelfs de heer Koesoemo Joedo bij de behandeling der z.g. Inlandsche meerderheid, zich een Indonesisch Nationalist noemde, verwacht de redactie dat ook deze Pangeran en zijn geestverwanten wel bezwaar zullen hebben zich bij de nieuwe partij aan te sluiten, zoodat die dan wel zal moeten worden een zuiver blank front.

Schrijver kan zich geheel indenken dat men behoefte gevoelt aan zulk soort blank front. Hij vindt het in het belang van de Nederlanders zelven echter niet verstandig om de verhoudingen in Indië aldus te verscherpen; immers daarmede dalen de Nederlanders eigenlijk van hun voetstuk van leiderschap tot partij als opponent van de groote Indonesische federatie, de P.P.P.K.I. Zij bemoeilijken daarmede niet alleen den arbeid van de voorstanders der associatiepolitiek, maar zullen de Regeering ook heel wat nieuwe narigheden brengen.

In het nummer van 23 Juli merkt de redactie der *Bintang Timoer* verder op, dat het nieuwe plan tot oprichting van een Nederlandsche concentratie, waarin ook plaats zou zijn voor loyale Inlanders, haar doet denken aan een voertuig met Inlanders als trekvee. Hoewel dit niet voor den eersten keer zal zijn, immers reeds vele vereenigingen, zelfs het I. E. V. hebben de Inlanders min of meer als zoodanig gebruikt, vindt zij het nieuwe plan toch een sterk staaltje van **durf** om met de Inlanders te sollen. Is dit niet een klap in het gezicht van de Indonesische P.E.B.'ers, op wie de promotors van het nieuwe plan wellicht gezinspeeld hebben?

Dat in de I.S.D.P. e.a. vereenigingen „Indonesiërs" zijn, vindt schrijver tot daaraan toe, want deze politieke partijen hebben immers getoond de Indonesische belangen niet weinig te hebben gesteund en dit wil schrijver niet vergeten. Hij gelooft voorts niet, dat er loyale Indonesiërs voor te vinden zullen zijn tot de Nederlandsche nationale concentratie toe te treden. Die nationale concentratie is immers bedoeld tegen de Regeering, dus revolutionnair, als het recht-revolutionnair. Hoe kan iemand die loyaal is, zich nu encanailleeren met revolutionnairen? Of verstaat men onder loyaal soms loyaal jegens het grootkapitaal?

De Javaansch-nationalistische *Sedijo Tomo* te Djokdja zegt, dat de bepaling, door de blanke groep te Batavia geschapen om ook loyale Indonesiërs tot haar nationale concentratie te doen toetreden, alleen dient voor den zoeten schijn, want er zullen zich toch geen Inheemschen willen aansluiten. Past op broeders — zegt schrijver, — wellicht wil dit nieuwe lichaam den vooruitgang der Indonesiërs belemmeren en dan moet het bestreden worden. Misschien is het wel de P.E.B. in een andere gedaante, want die bond geniet geen vertrouwen meer.

De nationalistische *Darimokondo* te Solo, van 23 Juli verklaart dat geen rechtgeaard Indonesiër zich bij de nieuwe „Nederlandsche" nationale concentratie zal willen aansluiten. Getwijfeld wordt aan d mogelijkheid eener goede samenwerking tusschen de Inlandsche en Europeesche leden in de behartiging hunner belangen, die vaak tegenovergesteld zijn. Opgemerkt wordt dat het de schuld van de Indonesiërs niet zal zijn, indien de kloof tusschen Europeanen en Indonesiërs, door het ontstaan der concentratie nog grooter wordt.

De beweging der Indonesische vrouwen.

Het Mal.-Chineesche blad *Bahagia* te Semarang van 9 Juli, zegt dat de beweging der Indonesische vrouwen in den laatsten tijd zeer is vooruitgegaan. Tien jaar geleden bemerkte men er nog zoo goed als niets van. Weliswaar schreef nog vroeger Raden Adjeng Kartini haar boek „Van duisternis tot licht", waarmede zij de Indonesische vrouwen vooruit wilde helpen, doch aangezien deze vrouwen in dien tijd nog niet geschoold waren en er nog ouderwetsche ideeën op na hielden, had dit geen resultaat. Nu echter beginnen zij vooruit te komen. Want zij krijgen niet alleen van de Regeering grooten steun op het gebied van onderwijs, doch ook van de volksvereenigingen, als Taman Siswo en Moehammadijah, die zoovele scholen voor haar hebben opgericht.

Het aantal vrouwenvereenigingen is toegenomen en hieruit kan men zien, dat ook de Indonesische vrouwen ontwaakt zijn. De meest ontwikkelden geven nu zelf aan de anderen verdere leiding, o.a. door lezingen te houden en in de dagbladen te schrijven.

Oost- en West-Ind. Literat.-Overzicht.

In Memoriam. Rn. Ms. Ario Soerjopoetro.

De Sept.-afl. van Oedaya (geredigeerd door R. M. Noto Soeroto), wijdt waardeerende woorden aan de nagedachtenis van wijlen Raden Mas Ario Soerjopoetro, die in Dec. 1927 op 35-jarigen leeftijd te Jogjakarta is overleden. Het o.v. is daaraan ontleend.

„Soerjopoetro was een zoon van Prins Pakoe Alam V, dus een oom van den tegenwoordigen Prins Pakoe Alam VII en een jongere broeder van Pangeran Ario Koesoemojoedo, het lid van het College van Gedelegeerden in den Volksraad. In Nederland toefde hij met 4 neven, broederszonen, die alle ouder waren dan hijzelf. Daarom noemden de talrijke vrienden, Indonesiërs en Nederlanders hem allen „Oom". Zijn bezadigd en bedaard optreden deed hem ouder schijnen dan hij in werkelijkheid was.

Na het eindexamen aan de H.B.S. te Semarang afgelegd te hebben, vertrok Soerjopoetro in 1909 naar Nederland en ging te Delft voor bouwkundig ingenieur studeeren. Hij was candidaat toen de oorlog uitbrak en meldde zich aan als vrijwilliger bij het corps wielrijders. Gelijk bij zoovelen gaf de oorlog ook bij hem een onverwachte wending aan zijn leven. Toen S. het militaire verband beëindigd had, zeide hij Delft vaarwel en ging zich toeleggen op de bestudeering der Javaansche muziek en op het noteeren van Javaansche zang- en gamelanwijzen in een door hem uitgedacht notatie-systeem. Zijn publicaties vonden plaats in het tijdschrift Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw en in het sedert opgeheven tijdschrift van wijlen Dr. Scheurleer „Mudato" (Muziek, Dans, Tooneel).

Na zijn terugkeer naar Indië heeft Soerjopoetro zich aan het Taman Siswo-Instituut te Jogjakarta verbonden, waar hij totaal belangeloos lessen gaf in zang en muziek en zich wijdde aan de Javaansche letterkunde. In samenwerking met wijlen Rn. Ms. Soetatmo Soerjokoesoemo, destijds Volksraadslid, voerde hij de redactie van het cultureel-nationalistische blad „Wederopbouw".

Evenals dat het geval was met S. Soerjokoesoemo, is ook met Soerjopoetro een merkwaardige persoonlijkheid heengegaan, merkwaardig vooral als mensch onder de Javaansche intellectueelen van deze generatie. Hij was beheerscht, offervaardig en geduldig. Wij wisten hem van nature driftig, **maar**

wij weten ook dat hij, door zelftucht en zelfoefening, zich een zachtmoedigheid heeft verworven, die eerbied afdwong. Daardoor was hij in alles waardig, voornaam, en daarom droegen hem allen, die met hem in aanraking kwamen — ook zij, die het in menig opzicht niet met hem eens waren — achting en hartelijke genegenheid toe. Wij schrijven deze regelen in het volle besef voor eenige momenten vertoefd te hebben bij een goed en zuiver mensch."

Oedaya.

Het Nr. van Oedaya, waaraan het bovenstaande is ontleend, wordt grootendeels gevuld met een belangwekkend geïllustreerde bijdrage van Mr. J. Kunst over den gamelan in de Vorstenlanden. — Verder vervolgt Mevr. B. van Erp haar beschouwingen over de Jataka's (gelijkenissen) op de reliefs van den Boroboedoer; thans behandelt zij de geschiedenis van den Bodhisattwa in de gedaante van een aap. — Ook is in deze afl. opgenomen de door Rn. Ms. Mr. Soeripto tijdens de Ind. tentoonst. te Arnhem uitgesproken rede over het wezen en de beginselen van het Nederl.-Indonesisch Verbond.

De Indische Gids.

Inhoud van de Sept.-afl. De Kon. Militaire Academie te Breda. Beknopte geschiedenis dezer thans honderd-jarige inrichting, in het bijzonder met betrekking tot de opleiding tot officier van het Indische leger, door H. Bakker, Luit.-Gen. tit. O.I.L. (vervolg). — Vroegere Indische jubilea, door S. Kalff (herinnering aan de eertijds jaarlijksche viering der verovering van Jacatra (Batavia) op 30 Mei 1619 en andere belangrijke gebeurtenissen in den tijd der O.I.C.). — Gastronomie en amusementen in 't Indië van tempo-doeloe, door G. B. J. van Heuven. — Revue van brochures, enz. — Buitenland (De Islam op de Zendingsconferentie. — Canada in de Britsche rijksgemeenschap. — De joint-action onder de Indische prinsen). — Koloniale literatuur (Het Ind. gemeentewezen; Schets eener economische geschiedenis van Ned.-Indië Geschiedkundige atlas van Nederland, Kaart 17: De Koloniën; Het Sumatra's Westkust Rapport en de Adat; Het koloniale vraagstuk van dezen tijd). — Wetenschap. Kunst en Industrie (Vergelijking tusschen de „Ita" en „Boeatan", enz.).

Tijdschrift Kon. Nederl. Aardr. Genootschap.

Met betrekking op Ned.-Indië bevat afl. 5 (van Sept.): Eene mededeeling over Dr. H. Neubronner van der Tuuk (geb. 23 Febr. 1824 te Malaka, gest. 17 Aug. 1894 te Soerabaja), door Prof. J. C. van Eerde. — Primitieve religie in Indonesië, door Dr. G. van der Leeuw. — Natuurlijk kruisingsexperiment op Kisar, door Dr. H. J. T. Bijlmer (critische beschouwingen naar aanleiding van Prof. Dr. E. Rodenwaldt's werk: „Die Mestizen auf Kisar"). — Eiland-beschaving, door Prof. J. C. van Eerde. — De rubriek Literatuur bevat besprekingen van: Der Totenkult auf Bali, Bijdrage tot de kennis van het Balisch doodenritueel; Atjehsche raadsels; Schedels van Schouten-eiland; Het Tanimbareesche huis; Jaarversl. v. d. Topogr. Dienst in N.-I. over 1927. — Ook bevat deze afl. het gebruikelijke bibliogr. overzicht van O. en W.-Indië.

De Indische Verlofganger.

In het Nr. van 31 Aug. schrijft S. Kalff over „Bataviasche markten" in den Compagniestijd. — De hr. Fr. Oudschans Dentz publiceert bijzonderheden over de scheepvaart in de West voorheen en thans. — In het Nr. van 7 Sept. is de hr. S. Kalff wederom aan het woord, thans over eene inspectiereis in Maart 1746 van gouv.-generaal G. W. baron van Imhoff naar Oost-Java en Madoera. — Verder wordt in hetzelfde Nr. aandacht gevraagd voor den zgn. „Molukschen zeetuin", schepping van den Menadonees J. H. Soumokil, welke gedurende deze maand te bewonderen is in een der zalen van den Dierentuin te 's-Gravenhage.

De West-Indische Gids.

Inhoud der September-afl. De verovering van de Zilvervloot (9 Sept. 1628 door C. K. Kesler (met kaart). — Iets over J. F. de Friderici (gouverneur van Suriname tusschen de jaren 1790 en 1803), door S. Kalff. — Zinnebeelden en motto's van eenige West-Indische koloniën, door Fred. Oudschans Dentz. — Boekbespreking, door Prof. Dr. D. C. Hesseling en Mr. B. de Gaay Fortman. — 26e Jaarverslag van het Van Eedenfonds (over 1927). — Bibliographie.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 5 (28 Juli). De koelie-ordonnantie van Indochina. — Een en ander over het kweeken van zijderupsen (slot), door J. A. Maronier. — Het Planters-Congres te Bandoeng (vervolg). — Wenken voor veehouders, door W. A. Schrauwen. — Het derde Landbouwcongres op Ceylon (vervolg). — Bestrijding van plagen en ziekten in de gewassen.

Id. No. 6 (4 Aug.). Het Planters-Congres te Bandoeng (slot). — De snoei van sierheesters en boomen, door W. H. de Jong. — Theecultuur als kleinlandbouwbedrijf. — De Inlandsche rubber-situatie in Ned.-Indië, door Ch. C. Johnston (ontleend aan de India Rubber World).

De Indische Mercuur.

No. 36 (5 Sept.). Het Oxford-procédé voor beetwortelsuiker-fabrikatie, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Deli Planters Vereeniging (mededeelingen ontleend aan het jaarverslag 1927-28). — Overzicht van de markt voor enkele invoerproducten op Java en Madoera gedurende het eerste kwartaal van 1928. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft een opgave van recente literatuur over landbouweconomie, kina, koffie, suiker, tabak, thee.

Orgaan van de Ned.-Ind. Officiers-vereeniging.

Uit den inhoud van jaarg. 13, No. 7 (Juli '28). De avondschemering der blanke naties, door Van Renesse. — Mijne oorlogsindrukken, door kol. Lebaud (vervolg). — Volksraadoverzicht (voor zoover militaire onderwerpen betreft).

De Mijn-ingenieur.

De Aug.-afl. bevat eene van kaartjes voorziene verhandeling van de Ingrs. W. C. B. Koolhoven en W. A. J. Aernout over de ertsafzettingen van Simau (Res. Benkoelen). — Verder een korte beschouwing van K. A. F. R. Musper over den ouderdom der intrusie-gesteenten van Flores.

Landbouw. Tijdschrift der Ver. van Landbouwconsulenten in Ned.-Indië.

Inhoud der Juli-afl. Schets van de rijstcultuur in Italië, door Ir. H. J. Schophuys, Ir. R. Goenoeng Iskander en Ir. M. Teka. — De boomrat (Mus rattus rufescens Gray), een weinig bekende plaag der klapper-cultuur op Java, door Jhr. W. C. van Heurn (met platen). — Referaten.

De Tropische Natuur.

Jaarg. XVII, afl. 8 (Aug. '28). De invloed van den wind op de vorming der koraalriffen in de baai van Batavia, door Dr. J. H. F. Umbgrove (met ill.). — Een merkwaardig geval (ontelbare, een dikke laag vormende, kevertjes, waargenomen op djatistammen), door F. J. A. (met ill.). — Phajus Tankervilliae Bl. (een orchidee), door J. Krajenbrink (met ill.). — Carpesium cernuum L. (een kruidachtige plant), door S. C. J. Jochems (met ill.).

Chung Hwa Hui Tsa Chih.

No. 3 van jaarg. VI (Aug. '28) van het aldus getitelde, tweemaandelijksche orgaan van de Chineesche vereeniging Chung Hwa Hui bevat o.m. een tweetal bijdragen waarvan de vermelding in deze rubriek wel op haar plaats is, nl.: Het vrouwenvraagstuk in de Indo-Chineesche maatschappij, door A. Onghiekong. — De beteekenis van Chung Hwa Hui voor hare leden en voor de Chineesche samenleving in Indonesië, door Thung Tjeng Hiang.

Indonesia Merdeka.

Van het tweemaandelijksch tijdschrift van hier te lande Indonesische studenten, getiteld „Indonesia Merdika" is dezer dagen de Aug.-Sept.-afl. verschenen. Alle daarin opgenomen bijdragen hebben betrekking op de nationalistische actie, met nadrukkelijk afwijzende, zoo niet vijandige houding tegenover „den overheerscher in Indonesia" en diens handlangers, waarmede worden bedoeld de Indonesiërs, die nog door samengaan met Nederland meenen de belangen van het volk van Indië te kunnen dienen.

Zendings- en Missieperiodieken.

De Zendingsbode. Aug. '28. Een ongeluk op zee, dat nog goed is afgeloopen door N. E. Breeman. — De Aardgeest, door K. v. A. (slot). — Schetsen van Kapan (vervolg). — Op reis met Van Alphen, door de afd. Tjamplong.

Nederlandsch Zendingsblad. Sept. '28. Reizen in Midden-Celebes, door Alb. C. Kr — De Zendings-Conferentie van Jeruzalem (volg). — Reizen langs de kust (van Surina door W. F. Smelik.

De Banier. 26 Juli. Dr. Scheuer en de op strijd. — Nederlandsch Bijbelgenootschap. — In ding Christelijke Mulo-school te Taroetoeng.

St. Claverbond. Sept. '28. Modern ve in Indië, door H. Koch S.J. — De Katholieke op Java. — Het Sepasaranfeest, door Ant. Dj Nitihardja (met platen).

* * *

Over het gebruik van Indische vergiften (I. giften), door M. Duyster. (De Indische Post. 4 1928).

Onze koffiebereiding, door Dr. D. S. Ferna (Landbouwproefstation Suriname. Meded. N (Juni '28).

Kon. Vereeniging Koloniaal Instituut. Gids in Volkenkundig Museum. V. Java, door C. Lekker ker. Met platen. (Amsterdam, J. H. de Bussy)

Ueber Ahnenkult in Hinterindien und auf grossen Sunda Inseln. Inugural-dissertation zur langung der philosoph. Doktorwürde, vorgelegt philosoph. Fakultät der Univ. Zürich, von Elisa Camerling aus Rotterdam. (Rotterdam, Nygh & Ditmar's Uitg. Mij.).

Overzicht van de literatuur betreffende de M ken, door W. Ruinen, archivaris van het Moluk Instituut. Deel I (1550—1921). Uitgave van Molukken-Instituut. (Delft, Drukkerij W. D. nema). (Voorloopig wordt met deze titel-vermel volstaan; eene bespreking van dit zeer omvang boekwerk volgt in een later Nr. van het K. W.)

BOEKAANKONDIGING.

Skag zoon-van-macht, door Levington Comfort en Zanim Dost; vertaling van Pieta van ten. Den Haag, Servire, 1928.

Een boek van tijgers en olifanten, ook van schen; en van hen is de hoofdpersoon Sanford H of Skag zooals de jongens uit de achterstraten noemden. De dierentuin had hem volslagen te ken en hij komt in een circus terecht, leert daar men een dier tot zijn maat kan maken, hoe iem volslagen zelfbeheersching de meest normale d kalmeert en ontwapent. Skag zag, dat dit even is een stadium van hetzelfde meesterschap waar mystici streven: baas worden in de menagerie eigen binnenste. Skag praat met de dieren, d den onvergelijkelijk grooten olifant naar hem luisteren, spreekt met de zieke leeuwin die hij drinken uit zijn veldflesch, en fascineert den le den koning zelf, den baas van de streek, door aan te kijken, onbevreesd.

Dat alles kan niet waar zijn, zal men zeggen. schien. Toch is Skag zoon-van-macht een mooi boe neen, niet een boek voor iedereen, b.v. niet voo men die zooeven zei dat 't niet waar kan zijn. trekt in Britsch-Indië de aandacht, maar haat te den aangestaard, wordt benauwd wanneer hij het middelpunt van belangstelling voelt, want h stil en bescheiden. Vraagt men hem wat voor si hij is, dan antwoordt hij: „Amerikaan, bekend wilde dieren in gevangenschap, naar Indië gegaa wilde dieren te leeren kennen in hun vrijheid."

Ziehier een enkele bladzijde. „Skag begint in te dat zijn opleiding in het circus slechts een begin geweest in de studie der wilde dieren. Het sc onmogelijk, dat er nog ergens een jungle kon zijn meer beesten of grooter verscheidenheid dan di 's nachts hoorden.

Het was even moeilijk om eenig wild dier goe zien te krijgen — behalve apen — als het in he gin moeilijk geweest was om te slapen vanwege stemmen van heel de schepping na zonsonder Om ongemerkt te naderen, om op de loer te li en ongemerkt gade te slaan, vergde veel van en wikkelde hun vermogens; de bekoring en de op ding ervan deed hun krachten toenemen; en hun geslaagde pogingen maakten hen beiden rijker hun heele leven.

Na het eerste, ongeduldig verlangen om twintig schillende houdingen te verkrijgen van een tijg die met haar jongen speelt, was Cadman zuinig worden met zijn materiaal en volleerd in geluid bewegen. Toen hij bemerkte, dat hij gevaar liep zijn schetspapier en zijn fotografische benoo heden opraakten, behandelde hij ze meer en alsof zij fijn goud waren, totdat de omtrekken zijn schetsen uit de hand niet grooter waren miniaturen. Ook leerde hij kijken naar den goed renden blik uit Skags oog.

De twee mannen hadden een zeldzame kamer schap gesloten. In dezen tijd van het jaar was een weelde om in de open lucht te slapen. Zij had geen gebrek geleden aan voedsel, behalve bij de innering aan de soort van dingen, die eens het woonst geweest waren. Daar zij een goed eind b de koortsgrens waren, hadden zij van geen ongest heid geweten. En zoo waren zij, door eenvoudig diepen slaap en handwerk, gehard naar lichaam geest — de dagen vol opwekkende belangrijkhe terwijl iedere volgende minuut een verrassing worden verwacht."

Op de vertaling zijn velerlei aanmerkingen te ken; nu en dan is er iets raars in de plaats gekom van goed Hollandsch

Suriname.

Op 3 Augustus is in de Koloniale Staten in behandeling gekomen het ontwerp tot verlenging van de afschaffing van het hoofdgeld enz. voor immigranten.

De „N. R. Ct." van 2 September, ochtendblad A, doet uit het debat de volgende grepen:

De heer Miranda beschouwde dit voorstel als een beslissenden stap van de zijde der regeering. De immigratielasten waren aanvankelijk voor eenige jaren afgeschaft. Toen er op gewezen werd, dat het tijdelijk karakter van dezen maatregel een bezwaar was voor toevloeiing van nieuw kapitaal, heeft de regeering niet geaarzeld aan dit bezwaar tegemoet te komen en wederom een belangrijk offer gebracht.

De heer May meende, dat ten slotte door de voortgezette steunverleening aan den grooten landbouw, het doel niet bereikt wordt. Wat is het gevolg van de gelden die men den grooten landbouwers voortdurend toestopt? Dat bij gunstigen stand van de markt wat meer dividenden worden uitgekeerd en er meer geld vloeit in de zakken der groote landbouwers. Spreker meende, dat tegenover dezen steun, dien spreker niet afkeurt, de verplichting behoort te worden gesteld tot uitbreiding van bestaande cultures, of het nemen van proeven met nieuwe cultures.

De gedelegeerde, de adm. v. fin., zeide, dat op de vraag van den heer May reeds een duidelijk antwoord is gegeven in de beide Kamers door den minister van koloniën. Deze heeft er op gewezen, dat de toegepaste maatregelen reeds een belangrijke uitbreiding van bestaande ondernemingen tengevolge hebben gehad en er alle hoop was, dat zij zouden leiden tot oprichting van meer nieuwe ondernemingen met Nederlandsch kapitaal. Men kan echter niet verwachten, dat zulke maatregelen als bij tooverslag den toestand zullen veranderen. Men moet beginnen met bestaande ondernemingen winstgevend te maken, dan volgen de nieuwe vanzelf. Met dit proces is een aanvang gemaakt en er is alle reden om daarvan een goed resultaat te verwachten in het belang van den grooten zoowel als den kleinen landbouw. Het belang van den kleinen landbouw toch is nauw verbonden aan dat van den grooten landbouw. Dat er nog bestuursmaatregelen zouden noodig zijn in den geest als door den heer May aangegeven, kan spreker niet beamen.

De heer Kraan (redacteur van „De West") zeide dat de krachtigste motor voor maatschappelijken vooruitgang is ... het eigenbelang. De Gedelegeerde heeft dan ook de kern aangeroerd van het moeilijke vraagstuk om Suriname tot ontwikkeling te brengen, toen hij er op wees, dat men moest beginnen met bestaande ondernemingen winstgevend te maken. Dan volgen de nieuwe ondernemingen vanzelf. Spreker wilde hier — en hij was overtuigd daarin de tolk te zijn van het geheele College — in het openbaar dank betuigen aan den minister van koloniën, dr. Koningsberger, voor zijn krachtig initiatief in deze, in het belang van Suriname. Hij hoopte, dat het vertrouwen van den minister, dat deze maatregelen zullen leiden tot toevloeiing van nieuw Nederlandsch kapitaal, niet beschaamd zal worden. Vast staat echter, dat de maatregelen reeds hebben geleid tot belangrijke uitbreiding der bestaande ondernemingen.

De gedelegeerde, de adm. v. fin., sloot zich geheel aan bij den vorigen spreker.

De verordening werd met algemeene stemmen aangenomen.

* * *

Aan het tweede kwartaal-rapport van het bauxietbedrijf Moengo is het volgende ontleend:

Practisch gesproken is Moengo steeds vrij gebleven van Malaria en de enkele gevallen, die doorloopend voorkwamen, bleken meestal te zijn geïmporteerd door nieuw aangekomenen uit de stad of omliggende vestigingen. In het midden van April steeg echter het aantal malaria-patiënten in ongewone mate, waardoor kon worden afgeleid, dat een infectiehaard in Moengo zelf aanwezig was. Het aantal employé's geïnfecteerd met malaria bedroeg gedurende de maand April 52, terwijl 37 niet-geëmployeerden wegens malaria moesten worden behandeld, dus een totaal van 89. In de maand Mei waren deze cijfers resp. 76 en 54, een totaal makende van 130, terwijl de cijfers van Juni bedrogen resp. 77 en 56, dus totaal 142. Gelukkig is sedert het aantal gevallen sterk afgenomen en schijnt het hoogtepunt reeds te zijn bereikt. Alle malariagevallen bleken van goedaardigen aard, n.l. malaria tertiana. Sterfgevallen onder de volwassenen kwamen dan ook niet voor; er zijn alleen 2 kinderen van 2 en 4 maanden oud, aan deze ziekte bezweken.

Onmiddellijk zijn de noodige maatregelen genomen om verdere verspreiding te voorkomen, waarvan de uitwerking reeds zeer merkbaar is geweest en door het streng toepassen van de chininekuur mochten daarom relapsus-gevallen voorkomen worden. Waar in plaatsen als Coronie en in de Para ook Malaria zich heeft voorgedaan, alhoewel deze plaatsen voorheen vrij waren van deze ziekte, en het aantal malaria-gevallen in Paramaribo ook grooter is dan gewoonlijk, is het niet te verwonderen dat Moengo niet geheel vrij kon blijven, vooral daar er geregeld personen van en naar de stad reizen en het emplacement ook steeds bezocht wordt door bewoners van de omliggende vestigingen, welke eveneens malaria onder de leden hebben. Door verscherpt toezicht is echter getracht nieuwen import zooveel mogelijk tot een minimum terug te brengen, doch een algeheele isoleering is practisch natuurlijk niet mogelijk.

* * *

In het „Handelsblad" van 1 Sept. een interessant artikel onder het hoofd: *De bloedverwant in nood"*.

De schrijver noemt den toestand beschamend. „Wat Suriname behoeft om tot bloei te kunnen komen, is kapitaal en arbeidskrachten".

„Wij zullen, nadat er eindeloos over is gerapporteerd, eindelijk moeten ingrijpen. Uit hoofde van onzen naam als koloniale mogendheid, op grond van onze zedelijke verantwoordelijkheid, in het materieele belang van eigen land en eigen volk" ...

....„Aan de beschamende critiek uit Noord-Amerika op ons bestuur mag geen verder materiaal worden verschaft.

Er moet worden aangepakt. Juist nu, nu symptomen zijn van verlevendigde belangstelling. Nu de groote landbouw opleeft. Dat kost geld. Inderdaad. Maar de bijslagen op de rekening van Suriname, vormen, gekapitaliseerd, een veel grooter bedrag, dan waarmede Suriname op eigen beenen zou kunnen worden gezet en voor den binnen- en buitenlandschen ondernemer, die het tot bloei moeten brengen, aantrekkelijk kan worden gemaakt. Nog steeds gaat de cost voor de baat uit."

Waar men voortdurend op versobering bedacht is, willen wij uit het artikel nog het volgende aanhalen:

„De landbouwvoorlichting, die het kapitaal moet aantrekken ... de mannen van den cultuurtuin doen wat zij kunnen. Hun budget is weinig meer dan een vierde van dat van den overeenkomstigen dienst in Britsch Guyana. De landbouw-chemicus moet tevens de levensmiddelen van Paramaribo keuren, de forensische scheikunde komt bovendien voor zijn rekening. Ook voor hem heeft de dag maar 24 uren. De botanicus wordt in Suriname gesteld voor een taak, waarvoor Demerara een geheelen wetenschappelijken staf ter beschikking heeft. Zoo kunnen wij doorgaan voor vrijwel alle takken van dienst" ...

* * *

„Neerlandia" van deze maand ontleent aan „De Surinamer" een beschrijving van de viering van den 70en verjaardag van de Koningin-Moeder door de groep Suriname van het Algemeen Nederlandsch Verbond. De feestavond was voor het bestuur een groot succes. Als gevolg 30 nieuwe leden.

* * *

De heer Fred. Oudschans Dentz doet goed werk met de opruiming van legenden uit de geschiedenis van Suriname:

In het Juli-Augustus-nummer van „De West-Indische Gids" maakt hij een einde aan de legende „Dahlberg-Baron". Deze „Baron" was n.l. een der aanvoerders van de Marrons, die de oorzaak is geweest van veel ellende gedurende de aanvallen der Marrons.

In de „N.R.Ct." van 7 September, Avondblad A, behandelt hij (de heer O. D. n.l.) de vraag of Suriname door Abraham Crijnssen onder valsche vlag is veroverd, welke vraag hij ontkennend beantwoordt.

* * *

Naar aanleiding van de ontsnapping van dr. Pierre Bougrat uit het bagno in Cayenne, geeft een inzender in de „N.R.Ct." van 9 September ochtendblad C een aangrijpende beschrijving van zoo'n vlucht door het oerwoud van Suriname. Die zwakke zenuwen heeft, doet goed het stuk niet te lezen.

* * *

Wij verzuimden tot dusver melding te maken van de verschijning (Topografische Inrichting, 's-Gravenhage 1928) van een voortreffelijke kaart van Paramaribo en omstreken, op een schaal van 1 : 10.000. De opname dateert van 1916—1920.

* * *

Nederland is voor Suriname en Curaçao toegetreden tot de op 22 Juli 1875 te St. Petersburg gesloten Internationale Telegraafovereenkomst (Nederlandsch Staatsblad 1876, no. 112, jo. 1926, no. 237). (St.ct.).

* * *

Stsert No. 2155 bevat de Koninklijke goedkeuring op de statuten der Surinaamsche Houthandel en Zagerij te Amsterdam. De vennootschap heeft o.a. ten doel het kappen, vervoeren en bewerken van en den handel in hout in den meest uitgebreiden zin. Het kapitaal der maatschappij bedraagt ƒ 500.000, verdeeld in 500 aandeelen, elk groot ƒ 1000, waarvan geplaatst 300 aandeelen, binnen drie maanden in contanten vol te storten.

* * *

Onder „Postzegelnieuws" schrijft de „N.R.Ct." van 31 Aug., Ochtendblad B:

„Voor Suriname zal een nieuwe waarde van 22½ cent in het portret-type verschijnen."

Curaçao.

Het bijzonder onderwijs.

Tegen de strekking der beide ontwerpen in de richting der gelijkstelling van het bijzonder met het openbaar onderwijs heeft de K. R. geen bezwaren ingebracht. Naar aanleiding van het kostenbezwaar en de opmerking van eenige leden, dat de draagkracht van het gewest in het oog moet worden gehouden bij de vergoeding aan het bijzonder onderwijs, merkt het bestuur op: „Evenals in het verleden steeds geschied is, zal het Bestuur ook in de toekomst den aanhef van artikel 180 van het Regeeringsreglement niet uit het oog verliezen en de onderwijsuitgaven in een goede verhouding tot het totaalcijfer der begrooting houden." Voor een gouverneur, die over 4 weken hoopt heen te gaan, bij zoo betwistbare en betwiste uitlegging van art. 180 een wel wat stout beweren.

Het ontwerp, houdende de verlofsregeling van leerkrachten, aan bijzondere scholen verbonden heeft aanleiding gegeven tot critiek op het West Indisch Verlofsbesluit 1924. Zooals men weet wordt daarbij verschil gemaakt tusschen uitgezonden en niet uitgezonden ambtenaren. De critiek richtte zich tegen de terugwerkende kracht van die bepalingen, waardoor die ook van toepassing werden op ambtenaren, die vóór de inwerkingtreding in dienst waren. Voorts werd aanmerking gemaakt op het onthouden van recht op ziekteverlof naar Holland aan niet uitgezonden ambtenaren, daar het toch kan voorkomen, dat genezing binnen de keerkringen ook voor deze ambtenaren niet waarschijnlijk is wegens gemis van middelen, door de natuur of de wetenschap geschonken. Er waren ook leden, die het geheele onderscheid, dat neerkomt op de tegenstelling Hollander-Curaçaonaar uit den booze achtten, ook omdat het de Curaçaosche kas is, die betalen moet. Tot critiek gaf ook aanleiding, dat het bedoelde K. B. niet voor wijziging bij Koloniale verordening vatbaar is, wat nu wel mogelijk is met dezelfde bepalingen, op de bijzondere onderwijzers toepasselijk verklaard.

Leuk!

In de M. v. A. op het wijzigingsvoorstel regelende den postdienst op Curaçao, waarbij postkantoren gevraagd worden voor Negropont, St. Nicolaasbaai op Aruba en Bonaire, merkt het bestuur op, dat de postdienst zich ruimschoots bedruipt. Vandaar waarschijnlijk, dat enkele personen, die frankeerzegels verkoopen, in hetzelfde stuk „pothouders" worden genoemd.

De nieuwe electrische Centrale.

1 Augustus is men klaar gekomen met het storten van de fundeering voor de Diesel-machines en het gebouw van de nieuwe electrische centrale. Totaal worda er ongeveer 500 M^3. beton gestort. De montage van het ijzeren geraamte, waarvoor 80 ton ijzer benoodigd is, geschiedt in eigen beheer. Het geraamte zal worden aangevuld met Bimsbeton-steenen, die van binnen en buiten gepleisterd worden. Het gebouw zal met zijn hoogte van pl.m. 21 meter ver boven alle belendende gebouwen uitsteken. Omstreeks 15 Augustus wor-

den 2 Zwitsersche Sulzer-Diezelmotoren, elk van 1000 P.K. tropencapaciteit, verwacht, tegelijk met draaistroomgeneratoren van ± 6000 Volt. Vlak bij het gebouw wordt een hoogreservoir gebouwd, 25 M. hoog, met tanks voor water, olie, etc.

Tegen het einde van het jaar hoopt men met den bouw van de Centrale klaar te zijn; waarna men zal beginnen met het geleidelijk ombouwen van het stadsnet. De straatverlichting zal, naar wij vernemen, schitterend zijn. Spoedig hopen wij enkele details meer omtrent het nieuwe bedrijf te publiceeren.

Tevens kunnen wij nog mededeelen, dat de Ned. Ind. Gas Maatschappij alhier vanaf September a.s. zal optreden als vertegenwoordiger van Philips, Eindhoven. (*A. d. C.*)

Curaçaosche waterleiding.

Volgens het voorloopig vastgestelde tarief voor de levering van spoel- en drinkwater, zooals gepubliceerd in de „Curaçaosche Courant" van 20 Juli l.l., wordt het water geleverd volgens aanwijzing van een watermeter, waarvan de huur ten laste van den afnemer komt. De prijs per kubieke Meter wordt elk jaar in de maand December voor het daarop volgend jaar door den Directeur van den Landswatervoorzieningsdienst vastgesteld en na verkregen goedkeuring van den Gouverneur, in de plaatselijke bladen bekend gemaakt.

Voor het tijdvak Augustus—December 1928 wordt de prijs vastgesteld op *f* 2.50 per kubieke meter voor spoelwater, *f* 4.— per kubieke meter voor drinkwater, met bepaling dat de verbruiker een minimum van *f* 2.50 per maand moet betalen.

Verder moet bij den aanvang der levering de verbruiker een bedrag van *f* 2.50 voldoen, welk bedrag niet zal worden verrekend. Alle watermeters worden bovendien geleverd door het bedrijf in huur tegen 20 pCt. van den prijs per jaar. (*A. d. C.*)

Suppletoire begrooting.

Bij ontwerp-wenschelijkheidsbegrooting 1928 is aangevraagd *f* 767.300.—, waarvan *f* 26.000.— voor de telefoon, *f* 10.000.— voor de „draadlooze", *f* 731.000.— voor nieuwe werken en *f* 500.— voor het A.N.V., om zich te kunnen organiseeren. „Wegens het groot aantal Nederlanders alhier", zoo wordt gezegd, „zal het Verbond nuttig werk kunnen verrichten."

Geschiedkundige sprokkelingen.

Ds. Sporon.

I.

Omtrent den diensttijd der Gereformeerde predikanten op Curaçao bestaat nog heel wat onzekerheid. De laatste studie van Prof. Knappert over onze handelskerken geeft data, die belangrijk afwijken van die, door Hamelberg en Van Dissel gegeven. En toch moet het niet heel moeilijk vallen omtrent verschillende predikanten de juiste gegevens in de doop- en trouwboeken van het *Oud-archief* te vinden.

Van Ds. Isaak Anthonie Sporon geven Knappert en van Dissel als diensttijd 1785—1787, Hamelberg 1784—1785. Laatstgenoemde heeft het zeker mis, al deelt hij als bijzonder[illegible] mee, dat Ds. Burchgers uit [illegible] tegelijk met Ds. Sporon benoemd werd.

In het doopboek deelt Ds. Sporon zelf mee:

„Ao. 1785 den 16n Februarius ben ik Isaac Antoine Sporon, eertijds frans Predikant te Emden, in het vorstendom Oostfriesland, alhier tot waarneming van den Hn Dienst aangekomen. Den 20n ejusdem m. et a. heb ik mijne Intree-Predicatie gedaan, uit Marcus 16 v. 20 Q.D.B.V." Men leest daar: „En zij, uitgegaan zijnde, predikten overal, en de Heere wrocht mede, en bevestigde het woord door teekenen, die daarop volgden. Amen."

Ds. Sporon was geboren in 1756 te Aardenburg, dus 29 jaar oud toen hij op Curaçao kwam. Vijf maanden na zijn aankomst huwde hij met Maria Gijsbertha Cambiaso, geboren op Curaçao, „oud 14 jaren omtrent." De trouwakte geven wij de volgende week.

1 April 1786 werd een dochter geboren, Susanna Catharina Jurriana, en 14 Mei 1787 een zoon, die naar zijn vader genoemd werd. Dit het feit, dat bij den doop Ds. Sporon's moeder, weduwe Sporon, geboren Susanna Salomina van Deinse, tegenwoordig was, volgt misschien, dat die met hem meegekomen was naar Curaçao. Toen zijn zoon geboren werd, was Ds. Sporon reeds overleden. Zijn laatste doopakte is van 29 Mrt. 1787 en van Dissel deelt mee, dat hij 1 April d. a. v. stierf.

Uit den Verren Vreemde.

Het All-Parties Conference-Committee en Swaraj.

De All-Parties Conference te Bombay dreigde den 19en Mei op een mislukking uit te loopen, toen de bejaarde, maar heldere Mrs. Besant een uitweg aanwees. Op haar voorstel werd een comité benoemd dat, vóór 1 Juli van dit jaar, een rapport zou uitbrengen over de grondslagen voor een Indische constitutie. Dit rapport is wel wat later verschenen, maar 't heeft nu dan ook een lijvig en van meer dan een zijde geprezen stuk afgeleverd.

Wanneer men spreekt van een actie die van Britsch-Indië uitgaat, moet men daarbij indachtig zijn dat bedoeld wordt Britsch-Indië in den beperkten zin, zooals dit onder direct Britsch bestuur staat. Daarnaast staan de Inlandsche staten, niet minder dan een 700-tal, met circa 72 millioen inwoners, die deels in directe verbinding staan met het centraal bestuur, maar die, in den politieken strijd voor wat de toekomst moet brengen, niet met de inheemsche partijen in eigenlijk Britsch-Indië samengaan. Ook neemt Ceilon, met zijn zelfstandige bestuursorganisatie, aan die actie geen deel. Wij teekenen hier aan, om er dan niet meer op terug te komen, dat het rapport van het All-Parties-Conference-Committee aanneemt, dat bij een nieuw te scheppen verhouding van Britsch-Indië tot Engeland, de positie van de Vorstenstaatjes en van Ceilon tot de centrale regeering dezelfde zal blijven, ongeacht wie in die regeering de leidende en uitvoerende macht zal uitoefenen.

Het hoofdbeginsel van de als ontwerp opgemaakte constitutie is, dat de staatkundige macht en verantwoordelijkheid moeten overgaan van het Engelsche volk op het Indische volk. Het India Office legge zijn werkzaamheid neer, de invloed van den Britschen kiezer worde overgebracht op den invloed van den Indischen kiezer.

Het rapport zet voorop dat Indië een *dependency* van Groot Brittanië is. Hierin kan alleen verandering worden gebracht door een van de twee middelen: strijd of gemeenschappelijk goedvinden. Den laatsten weg wil men inslaan. Hierbij moeten de zorgen niet in eerste instantie gericht zijn op *voorwaardelijke* rechten. Indië heeft niet minder redenen om onvoorwaardelijke verzekering van zijn rechten te vragen dan de Europeesche staten. In de geschillen, die het volk van Indië helaas verdeeld houden, ligt een reden te meer om de rechten van Indië vast te stellen. Er is geen beter middel om het volle genot van godsdienstige, maatschappelijke en plaatselijke rechten voor allen te verzekeren dan ze samen te vatten in de grondbeginselen der constitutie. Aldus de door het rapport tot uitgangspunt genomen opvatting.

De bedoeling is kort weer te geven als: Indië zal een dominion worden, evenals Australië, Z.-Afrika, Canada.

Indië zal, volgens dit plan, een Parlement krijgen, van twee Kamers, rechtstreeks verantwoordelijk aan het Indische volk. Het Huis van vertegenwoordigers zal 500 rechtstreeks gekozen leden tellen, de Senaat 200, door de (uit een Kamer bestaande) Provinciale wetgevende vergaderingen gekozen. De Britsche Gouverneur-Generaal en de Gouverneurs der Provinciën zullen dezelfde positie krijgen, welke deze dignitarissen in de dominions hebben. De uitvoerende macht zal in handen komen van een Centraal bestuur, met een eerste minister en 6 andere ministers. Ieder een en twintig-jarige zal kiesrecht hebben.

Er zal geen staatskerk zijn. Godsdienstvrijheid moet verzekerd worden. Indië wil zelf voorzien in de behoeften van zijn verdediging.

Dit ontwerp is voornamelijk 't werk van Pandit Motilal Nehru, voorzitter van het comité.

Het steunt op illusies van mogelijke verzoening van Hindoe en Mohamedaan; van inschikkelijkheid van de zelfbesturende Indische staten; van een bereikten graad van rijpheid voor kiesrecht van den inboorling; van verdraagzaamheid tusschen tot heden fel op elkander verbeten stammen, rassen, volken; van gelijke mogelijkheden voor een oude ingewikkelde maatschappij als verkregen in de jonge, blanke koloniën van eenvoudige constructie.

Maar hierom is 't dan ook maar „een ontwerp". En als zoodanig heeft 't zijn beteekenis en als zoodanig wordt 't dan ook alleen geprezen.

De ondervinding opgedaan met het All India parlement, stut de verklaringen, beweringen en verwachtingen van het Nehru-rapport al niet. Van dit parlement werd indertijd ongeveer hetzelfde voorspeld wat nu van de gevraagde constitutie wordt geprofeteerd. Maar dit parlement is vrijwel een mislukking geworden. Het is een beurs van agitatoren, baantjes belustigden en partijmannen geworden, waarboven de Britsche overheid uitsteekt als de onmisbare handhaver van eenheid in de gemeenschap.

Komt in het Westen al de vraag op of de tijd van het parlementaire stelsel er niet *geweest is*, vrij algemeen wordt dit stelsel voor het Oost niet als 't meest aanbevelenswaardige beschouw

Toen de bekende commissie-Simon in de len naar Indië toog, om er een onderzoek in te stell naar de wenschelijkheid van wijziging der verho ding tot het moederland, stuitte zij velerzijds onwil, vooral van de zijde der Hindoe-leiders. wijze waarop zij werd tegengewerkt, weerhield commissie niet haar werk, zoo goed als mogel bleek voort te zetten. Zij zou a.s. herfst terugk ren om het eigenlijke onderzoek te voltooien.

Veel is veranderd en ten goede gekeerd. De heeft men afgezien van onthouding en wil me in medewerking, op nuttig effect aansturen. De wil men naast de Simon-commissie een commiss van Indiërs aan 't werk stellen, die zoo zal aanvu len, wat in de commissie-Simon gelaakt is, afwezigheid van Indiërs. Van andere zijde weer zi andere plannen gemaakt om Indië van het onde zoek der Simon-commissie partij en voordeel laten trekken. En onder deze is nu ook het rapp van het All-Parties-Comittee te rangschikken. M kan nu niet meer zeggen: „Indië weet zelf niet w het wil". Daargelaten in hoever de Simon-comm sie dit rapport zal willen beschouwen als *de* st of als *een* stem van Indië, biedt het rapport e grondslag aan voor besprekingen, en dat is h wat waar tot nu toe besprekingen afgewezen w den, en elke houvast voor aanvang en conclu ontbrak.

Door dit alles vraagt het aanstaande onderzo nog te meer om volle aandacht.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Amsterdam.

De heer L. D. Petit, secretaris dezer afdeeling, v toefde een maand op Java, waar hij met zijn vrouw gast was der beide Vorstenhoven, bracht vervolgens e bezoek aan Bali, Borneo en Celebes, om over Coch China, Siam en Sumatra 6 October met de J. P. Co van Belawan-Deli naar huis toe te gaan, alwaar hij November hoopt aan te komen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

In de leeszaal (Korte Voorhout 6, Den Haag), ligg o.m. ter lezing: Pharm. Tijdschrift voor Ned.-Indië, Aug.; tijdschrift van het Kon. Nederlandsch Aardrijk kundig Genootschap, 1 Sept.; de West-Indische Gi Sept.; verslag van de Curaçaosche Bank over 1927; ja verslag van de goud- en zilvermijnen in Benkoelen ov 1927; jaarverslag van de Handelsvereeniging te Soe baja over 1927; het Adatrecht van Borneo, door J. M linckrodt, 1928, deel I en II, enz. enz.

Van de Redactie.

PAKKETPOST VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

Het Persbureau van het Hoofdbestuur der Posterij en Telegrafie brengt het volgende onder Uwe a dacht:

Te beginnen met 13 September a.s. zal ook de heele pakketpost voor Ned.-Indië en voor den po agent aan boord van de daarheen varende schep verzonden worden met de rechtstreeksche sneltrein Den Haag—Genua en Den Haag—Marseille, we des Donderdags vertrekken in aansluiting op de d volgenden dag afvarende booten van de Maatschap Nederland en den Rotterdamsche Lloyd.

De duur van overkomst van Amsterdam en Rott dam tot Batavia wordt daardoor teruggebracht tot 24 dagen.

Naar gelang de boot uit Genua dan wel uit Ma seille vertrekt, moeten de pakketten uiterlijk met laatste treinen des Woensdagavonds te Amsterdam Rotterdam aankomen.

De postkantoren verstrekken nadere inlichting betreffende tarieven, enz.

In aansluiting op bovengenoemd bericht, wordt de aandacht op gevestigd, dat daarnaast de geleg heid blijft bestaan tot verzending *per zeepost*, wa voor een lager tarief geldt.

BOOTTREIN STOOMVAART MIJ. NEDERLAND.

Het Agentschap van de Stoomvaart Maatschap „Nederland", de firma Crans en Co. alhier, meldt, d de boottrein van het s.s. „Prinses Juliana", hetwe 14 September a.s. te Genua verwacht wordt, Zate dagmorgen 15 Sept. 1928 om 11 uur v.m. aan he Staatsspoor in den Haag zal aankomen.

Van het Informatie-Bureau:

UITZENDING VOOR 's LANDS DIENST IN SURINAME EN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Land dienst in Suriname en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededeling:

1º. Uitzending voor 's Lands dienst in Suriname:
2 hoofdonderwijzers.

2°. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:
a. 2 hoofdonderwijzers;
b. 2 geneesheeren voor den Openbaren Gezondheidsdienst.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 7de afdeeling van het Ministerie van Koloniën.

COMMISSARIAAT VOOR INDISCHE ZAKEN.

Scheepsteekenaar.

Voor het Marine-Etablissement te Soerabaja wordt gevraagd (in vasten dienst) een ervaren scheepsteekenaar.

De uit te zenden persoon moet in staat zijn zonder hulp berekeningen betreffende waterverplaatsing en trim, alsmede eenvoudige stabiliteitberekeningen uit te voeren; hij moet een algemeen plan volgens aanwijzingen kunnen uitwerken, een grootspant volgens de voorschriften alleen kunnen opzetten, detailteekeningen volgens aanwijzingen kunnen uitwerken en aanteekeningen alleen kunnen uitvoeren.

De bezoldiging, aan deze betrekking verbonden, is geregeld als volgt:

Dienstjaar	I	II	Dienstjaar	I	II
1	f 225		11	f 350	f 400
2	„ 225		12	„ 350	„ 400
3	„ 250		13	„ 400	„ 450
4	„ 250		14		„ 450
5	„ 275		15		„ 450
6	„ 275		16		„ 500
7	„ 300	f 350	17		„ 500
8	„ 300	„ 350	18		„ 500
9	„ 300	„ 350	19		„ 500
10	„ 350	„ 400			

Naar gelang van practische ervaring kunnen al dadelijk één of meer verhoogingen worden toegekend. Voorpractijk, verkregen vóór de intreding van het 22e levensjaar, kan niet in rekening worden gebracht.

Aan de uitzending zijn voorts verbonden:

a. vrije overtocht, c.q. ook voor het wettig gezin, in de 2de klasse bij eene bezoldiging van f 300, anders de 3de klasse;

b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten, bedragende:

bij eene aanvangsbezoldiging van:

f 225 tot f 250	f 1000
„ 250 tot „ 300	„ 1100
„ 300	„ 1200

Voor hen, die zich door hunne echtgenoote doen vergezellen op de reis naar Indië of die hunne echtgenoote binnen een jaar na hun eigen vertrek doen volgen, wordt — in het laatste geval ten tijde van het vertrek der echtgenoote — het bedrag der tegemoetkoming in de uitrustingskosten met 50 pCt. verhoogd;

c. eene voorloopige bezoldiging, ingaande op den dag van inscheping hier te lande en voortdurende tot den dag, waarop in Indië de ambtsbezoldiging ingaat, bedragende f 200 's maands, bij eene aanvangsbezoldiging van f 300 of meer, anders f 150 's maands (deze voorloopige bezoldiging wordt in Indië uitbetaald);

d. voor gehuwden eene maand bezoldiging, ter tegemoetkoming in de aan het Weduwen- en Weezenfonds voor Europeesche burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië verschuldigde huwelijkscontributie, welk bedrag in de kas van het fonds wordt gestort.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 pct. ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van 5 pct. voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De bezoldiging gaat in Indië in met den eersten dag der maand, volgende op die, waarin de benoeming zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Aan Landsdienaren, die niet vóór den eersten der maand volgende op die van ontscheping, hun dienst daadwerkelijk hebben kunnen aanvaarden, kan — indien gebleken is, dat zij voldoende diligent zijn geweest in het opvolgen van hunne bestemming — eene tegemoetkoming worden uitgekeerd ten bedrage van het verschil tusschen de aan hun ambt verbonden activiteitsbezoldiging en de door hen genoten bezoldiging buiten werkelijken dienst.

Zij, die ter beschikking van den Gouverneur-Generaal worden gesteld, zijn verplicht om alle gelden, welke aan hen en te hunnen behoeve zullen zijn voldaan ter zake van overtocht, tegemoetkoming in de uitrustingskosten enz., terug te betalen, indien zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Nederlandsch-Indië vertrekken, de reis derwaarts moedwillig afbreken of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), de werkzaamheden, waarvoor zij worden uitgezonden, niet aanvaarden, dan wel binnen 5 jaar na hunne aankomst aldaar worden ontslagen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Sollicitaties (op ongezegeld papier) moeten vóór 15 September a.s. worden ingezonden aan het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, afdeeling B, eerste bureau, onder overlegging van:

a. diploma's (in afschrift) en, zoo mogelijk, getuigschriften;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld, wanneer de gegadigde is geboren en bij wien hij werkzaam is en/of geweest is.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE:

H. J. van Iddekinge, Winkelhoek, Sappemeer;
H. Kalkman, 's-Gravendeel bij Dordrecht;
G. Dunning, Sluis 6, Dedemsvaart;
E. J. Lodewijks, Gerard Doustraat 4a, Zwolle;
M. H. Segers, Grathem;
J. S. Vermeulen, Oudestraat 228, Kampen;
N. J. Nammensma, Wolvega (Fr.);
W. de Jong, Singel 334, Lippenhuizen;
K. J. Horrel, Winschoterweg 18, Scheemda;
Allen onderwijzer 2e kl. bij het O.L.O.

Dr. J. R. Beversluis, Opperhoutvester b. d. dienst van het Boschwezen, Nassauweg 26, Wageningen.

P. Meijboom, Ambtenaar b. d. Binnenvisscherij, Menno van Coehoornstr. 2—8, Arnhem.

Ir. N. R. D. Schaafsma, Natuurw. ambt. (techn.) b. d. D.V.G., Kromhout 153, Dordrecht.

H. H. Jonkers, Gouv. arts bij den D.V.G., Leidschegr. 78 (III), Amsterdam.

Mej. A. Boes, Verpleegster 1e kl. b. h. krankzinnigenwezen, „Duin en Bosch", Bakkum.

Ph. J. Hoedemaker, Onderwijzer 2e kl. bij het O.L.O., Bierkade 11, 's-Gravenhage.

P. J. Mann, Idem als voren, Kerkweg E 31, Vaassen.

H. F. Roelofs, Onderwijzer bij het O.E.L.O., Nieuwstraat 33, Arnhem.

D. H. J. Kollen, Idem als voren, Boulevard 115, Arnh.

OOST-INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF:

Mevr. M. Ehrenburg, geb. Schellenberg, Commies b. d. dienst der S.S. en Tr., Ambtmanstr. 19a, Tiel.

G. L. Touset, Hoofdopzichter b. d. S.S. en Tr., Bilderdijkstraat 133, 's-Gravenhage

Mevr. M. F. Touset, geb. Mallien, Commies b. d. dienst der S.S. en Tr., Bilderdijkstraat 133, 's-Gravenhage.

W. Hoekendijk, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Wipperplein 6, Heemstede.

Mr. F. A. Folkersma, President v. d. Landraad te Garoet c.a., Joh. v. Oldenbarneveldtlaan 116, 's-Gravenhage.

J. Ch. Tadema Wielandt, Controleur 1e kl. b. d. Pandhuisdienst te Soekaboemi, 2de Schuytstraat 37, 's-Gravenhage.

P. Adrèr, Telefoonambtenaar der 2e kl. bij den P. T. T.-dienst, Albertinestraat 8, 's-Gravenhage.

T. H. Agerbeek, Controleur der 1e cat. b. d. P.T.T.-dienst, Halleystraat 7a, 's-Gravenhage.

W. R. M. Veenstra, Inspecteur der 1e kl. b. d. Pandhuisdienst, Okeghemstraat 8/1, Amsterdam (Z.)

P. J. Vis, Onderopzichter-machinist S.S. en Tr., p. a. A. Kleinrensink, Molenstraat, Bennekom (G.)

Mej. J. W. van Davelaar, Administratief ambtenaar bij het Dep. van O. en E., 's-Gravenhage. Tot 1 October Galvanistraat 10, daarna Valeriusstraat 31.

T. van der Sluijs, Onderopzichter-machinist b. d. S.S. en Tr., p. a. B. Bos, Ouderkerk a. d. IJssel.

Ir. Mr. J. A. M. van Buuren, Hoofdingenieur, hoofd v. d. afd. Havenwezen v. h. Dep. der B.O.W., Meezenlaan 107, 's-Gravenhage.

H. W. Reinking, Controleur der 1e kl. b. d. dienst der Landelijke inkomsten te Malang, Willem Barentzstraat 26, Utrecht.

Mej. G. Keijmans, Hoofdtelefoniste bij het Telefoonkantoor te Soerabaya, p. a. Secr. Vereen. van Ind. Verlofg., van Weede van Dijkveldstraat 41, 's-Gravenhage.

Th. A. Schuitemaker, Comm. van Politie der 1e kl. b. d. Stadspolitie ter hoofdplaatse Batavia, met inbegrip van Meester Cornelis, Mauritslaan 15, Rijswijk (Z.-H.)

O. D. A. Souman, Boscharchitect 1e klasse, Louise de Colignystraat 39, 's-Gravenhage.

W. Middendorp, Ass.-resident van Bone (Celebes en Onderhoorigheden), Nassau Odijckstraat 28, 's-Gravenhage.

Mej. A. Doriës, Verpleegster der 1e kl. bij den dienst der Volksgezondheid, Koninginnegracht 25, 's-Gravenhage.

J. A. Berhitoe, Secr. van het Gewest Sumatra's Westkust, Obrechtstraat 503, 's-Gravenhage.

C. W. L. Cohen, Hoofdkantoorhoofd b. d. P.T.T.-dienst, Hotel „Terminus", 's-Gravenhage.

Th. F. de Korte, Dir. der 1e Openb. M.U.L.O.-afd. der Alg. Middelb. school te Weltevreden, Van Boetzelaerlaan 29, 's-Gravenhage.

C. W. Döpp, Hulpprediker ten dienste der Inlandsche Christengemeente te Amahai (Ceram), Sudeck i. Waldeck, Deutschland.

Mej. L. Rudolph, wnd. eerste comm. b. h. Dep. van O. en E., Thomsonlaan 13, 's-Gravenhage.

A. G. M. Vermeulen, Ingenieur der 2e kl. bij den Waterstaat en 's Lands B. O. W., Laan van Meerdervoort 324, 's-Gravenhage.

C. de Smalen, Tijd. wnd. eerste Riviseur-stenograaf bij den Volksraad, Lischstraat 23a, Rotterdam.

W. M. Broeks, Onderluit. magazijnmeester der Art., Groote Visscherijstraat 9b, Rotterdam.

G. F. van Duin, 1e Luit. der Inf., Banierstraat 21, Rotterdam.

A. J. Dievenbach, Onderluit. apoth. ass., Leidsche kade 23, Utrecht.

J. C. Borgen, 1e Luit. der Inf., Bakkershaagenlaan 60, Wassenaar.

J. Dorreboom, Kol. der Mil. Adm., Regentesselaan 144, 's-Gravenhage.

H. L. Larsen, Off. van Gez. 2e kl., Radhuispladsen, Kopenhagen.

C. J. van Bouwelen, Onderluit. Mil. adm., Volmarijnstraat 131, Rotterdam.

Raden Oerip Soemohardjo, Kapt. der Inf., Ned.-Ind. Escompto Mij., 's-Gravenhage.

L. C. A. van Dam, 1e Luit. der Art., Rijnkade 121, Arnhem.

W. Koké, Onderluit. der Inf., Aureeperstr., Assen.

J. Scheltinga, Referendaris der 1e kl. b. h. Dept. van Onderwijs en Eeredienst, Pieter Bothstraat 6, 's-Gravenhage.

L. J. H. L'Ortije, Onderwijzer der 3e kl. b. h. O.E.L.O., p. a. Wed. L. L'Ortije, Sittard.

S. J. de Vries, Hoofdpolitieopziener in het Gouv. Oostkust van Sumatra, Terhorn bij Akkrum.

G. Loer, Boekhouder der 1e kl. bij den dienst der Zoutregie, p. a. A. Loer, Parkstraat, Sappemeer.

J. Meurs, Gedipl. techn. ambt. 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Govert Flinckstraat 332(I), Amsterdam.

D. Heuvelink, Alg. ontvanger der 3e kl. van 's Lands kas te Djambi, Obrechtstr. 841, 's-Gravenhage.

H. A. J. C. Reijgersberg, Surveillant b. h. Gevangeniswezen te Muntok, Mariastraat 16, 's-Gravenhage.

H. Bakker, Werktuigkundige b. d. Gouv. Marine, Oude Langendijk 21, Delft.

Mej. E. Drinhuijzen, Onderwijzeres der 3e kl. b. h. O. E. L. O., Frankenslag 106, 's-Gravenhage.

J. Suripatty, Stationscommies der 2e kl. bij de S.S. en Tr., Gevers Deynootweg 39, 's-Gravenhage.

H. van Vianen, Telefoonambt. 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Ant. de Haenstraat 100, 's-Gravenhage.

J. Ansems, Directeur v. d. Openbare M.U.L.O.-afdeeling der Alg. Middelb. school te Padang, Fahrenheitstraat 424, 's-Gravenhage.

Mej. M. Chr. Rovroij, Commies b. d. dienst der S.S. en Tr., Franklinstraat 104, 's-Gravenhage.

Mej. E. Bastiaans, Hoofdtelefoniste b. h. Tel.kant. te Bandoeng, Franklinstraat 104, 's-Gravenhage.

Ch. J. Keijzer, Leeraar a. d. Koning Willem III-school te Batavia, Beeklaan 346, 's-Gravenhage.

G. N. Ruijg, Werkmeester b. d. dienst der S.S. en Tr., Westeinde 357a, 's-Gravenhage.

M. D. Captein, 2e Werktuigkundige b. d. Gouv. Marine, 2e Van Swindenstraat 106, Amsterdam.

Mr. C. Bakker, Voorzitter v. d. Landraad te Bondowoso, Hotel „Suisse", Amsterdam.

P. H. Berlijn, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O. E. L. O., Fahrenheitstraat 215, 's-Gravenhage.

W. F. H. J. Croughs, Controleur der 1e kl. b. d. P.T.T.-dienst, p. a. den heer Driessens, Hamstr., Roermond.

F. A. A. Frölich, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Laan van Meerdervoort 216, 's-Gravenhage.

J. Teunissen, Hoofdcommies ter Alg. Secr. te Buitenzorg, Hugo de Grootstraat 46, 's-Gravenhage.

Th. H. Dragt, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Riouwstraat 63, Dordrecht.

J. A. Werdmüller von Elgg, Stationscommies der 2e kl. bij de S.S. en Tr., Balistraat 28, 's-Gravenhage.

F. G. A. Beckers, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Corn. Krusemanstraat 3 boven, Amsterdam.

E. Nobbe, Burgl. ambt. Top. dienst, hoofd teekenzaal, Columbusstraat 34, 's-Gravenhage.

M. A. Thomson, Hoofdopz. b. d. Waterstaat en 's Lands B.O.W., Senoystraat 79, 's-Gravenhage.

G. J. W. van Dam, 3e Werktuigkundige b. d. S.S. en Tr., Obrechtstraat 592, 's-Gravenhage.

Mr. J. Visser, Dir. Opl.school v. Inl. ambtenaren, Hotel „Pomona", Molenstraat, 's-Gravenhage.

A. M. Hoeke, Hoofdopzichter b. d. dienst der S.S. en Tr., Zijlweg 163, Haarlem.

W. Louwe, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Meschaertstraat 35, Rotterdam.

R. C. Zwaan, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O.E.L.O., Regentesseplein 24, 's-Gravenhage.

Mej. H. E. Neijs, Onderwijzeres der 3e kl. b. h. O.E.L. O., p. a. Nederl. Handel Mij., 's-Gravenhage.

J. H. L. C. Gusdorf, Hoofdir. Waterst. en 's Lands B. O. W., tot 9-10: Thomsonlaan 78, 's-Gravenhage, daarna: Groot Hertoginnelaan 234.

K. L. Stofberg, Opzichter 1e kl. Waterst. en 's Lands B.O.W., Bedano (Lugano) Zwitserland, p. a. W. K. Veenendaal, Casa Juliana.

J. J. S. Brandsma, Leeraar a. d. Techn. school te Bandoeng, Frankenslag 84, 's-Gravenhage

Mr. J. O. A. L. van Dam, Adj.-insp. van Financiën, Segbroeklaan 34, 's-Gravenhage.

O. L. A. Helfrich, Directeur der 2e kl. b. h. Gevangeniswezen, Maison Rieff, Bezuidenhout 101, Den Haag.

Mr. P. F. K. Faber, Raadsheer i. h. Hooggerechtshof van N.-Indië, p. a. Dr. A H. Oort, Rhijngeest, Oegstgeest.

G. H. van der Velden, Gedipl. hoofdtechn. ambtenaar b. d. P.T.T.-dienst, Hartenstraat 18 I, Amsterdam.

F. W. Weber, Scheikundige b. h. Alg. proefst. v. d. Landbouw, Obrechtstraat 386, 's-Gravenhage.

D. L. de Adelhart Toorop, 1e commies b. h. Dep. van O. en E., van Bylandtstr. 149, 's-Gravenhage.

C. A. R. de Adelhart Toorop, 1e commies b. h. Dep. der B.O.W., van Bylandtstr. 149, 's-Gravenhage.
P. W. P. Zalmé, Controleur b. d. P.T.T.-dienst der 1e kl., Klaverstraat 60, 's-Gravenhage.
Mej. M. Clavier, Bureauklerke b. d. Controle der S.S. en Tr., Galvanistraat 1, 's-Gravenhage.
M. B. Viehoff, Insp. v. d. Arbeid v. d. Buitengewesten, Berkstraat 20, 's-Gravenhage.
A. A. Hulshoff, Dir. der Gouv. Centr. Burg. Zieken-inr., Marialaan 19, Voorburg.
J. H. Muller, Ambt. 1e kl. dienst In- en Uitv. en Acc., rue de Russie 3, Nice.
J. van Gruting, Commissaris van Politie der 1e kl., Laan van Meerdervoort 189, 's-Gravenhage.
F. F. van den Nieuwenhuizen, Comm. van Politie der 1e kl., Goudenregenstraat 191, 's-Gravenhage.
J. Straub, Landbouwconsulent der 1e kl., Euterpestr. 165 boven, Amsterdam.
A. Veringa, Comm. van Politie der 1e kl., Driebergschestraat 65, Doorn.
B. Muller, Gezaghebber b. h. Binnenl. Bestuur, Prof. P. Willemsstraat 66, Maastricht.

MET PENSIOEN:

J. van der Kley, Onderwijzer der 1e kl. b. h. O. E. L. O., Haagsche Veer 36a, Rotterdam.
J. A. H. Parmentier, Werktuigkundige b. d. Fabr. der Opiumregie, p. a. Ned. Handel Mij., 's-Gravenhage.
J. F. Ditmarsch, Ambt. 3e kl. In- en Uitv. en Accijnzen, Valkenierslaan 107, Ginneken.
J. E. Dambrink, wnd. Burgemeester van Batavia, p. a. Ned. Handel Mij., Amsterdam.
V. Ch. van der Elst, Controleur Agrarische zakenkantoor part. landerijen prov. West-Java, rue de Chaton 6, Colombes (Seine).
F. C. Boogaardt, Telegraafcontroleur b. d. S.S. en Tr., Ieplaan 124, 's-Gravenhage.
H. Oostwald, Insp. v. h. Inlandsch Onderwijs, Boschweg 64, Apeldoorn.
H. G. van Buuren, Kapitein der Infanterie, Valeriusstraat 8, 's-Gravenhage (tot ± 15 September 1928, daarna buitenland).
D. J. C. van Reenen, Luit.-Kol. der Inf., Beeklaan 428, 's-Gravenhage.
A. M. Verhaar, Luit.-Kol. der Inf., Statenlaan 86, 's-Gravenhage.
P. H. van der Linde, Majoor der Inf., p. a. Fam. Calmthout, Galileïstraat 44, 's-Gravenhage.

LIJST VAN SECRETARISSEN DER AFDEELIN VAN „OOST EN WEST".

Amsterdam: W. REHBOCK, Keizersgracht 517 (tij
Amersfoort: Mr. E. H. BERGSMA, Huygenslaan
Apeldoorn: J. C. BAARS, Lammerweg 3.
Arnhem: G. J. v. d. HEIDE, Benedendorpsweg terbeek.
Breda: J. RIENSTRA, Baronielaan 285.
Deventer: Dr. H. H. ZEYLSTRA Fzn., Singel 1.
Enschede: G. W. STROINK, Goolkatenweg Twente).
Groningen: J. FRANKE, Martenshoek (Hoogeza
Den Haag: J. C. BAUDOIN, Jac. Hopstraat 12.
Haarlem: H. P. DEINUM, v. Hogendorpstraat 3.
Leiden: mr. E. RIJKE, Witte Singel 58.
Nijmegen: Mevr. M. R. S. BLECKMANN-van H straaten, Berg en Dalscheweg 134.
Rotterdam: J. D. M. v. REIJN SNOECK, Claes de laan 171a.
Utrecht: Mevr. L. P. v. d. WIJK-v. d. Haar, Mali baan 127.

Mutatiestaat van 5 tot 12 September.

Nieuwe Leden: Geïntroduceerd door:

Dr. P. A. Labadie, Arts, Laren (N.-H.), Stationsweg No. 2. f 5 .... Mr. J. van Praag te Kampen.
F. J. de Vries, Student Handelshoogeschool, Rotterdam, Burgemeester Meineszlaan 6a. f 5 .... den heer J. D. M. v. Reyn Snoek, Secr. afd. Rott
Mevr. C. H. Stakman, Pension, Den Haag, Statenlaan No. 110, f 5 .... den heer H. J. A. Raedt v. Oldenbarnevelt, Den
J. D. W. de Haan, Controleur 1ste kl. B.B., Nijmegen, Groenestraat 141. f 5 .... Voorzitter Afd. Nijmegen.
E. Vincent, Nijmegen, Groesbeekscheweg 58. f 5 ...... Penningmeester Afd. Nijmegen.
A. F. Meyers, Commissaris van Politie 1e klasse te Cheribon. f 6 .... den heer J. Fabriek te Soemedang.

Afschrijven:

Mevr. M. H. Ansingh, Den Haag, Zwaluwlaan 8.

Adresveranderingen:

Mevr. M. van Eek-v. d. Bergh, van: Heemstede, Zandvoortsche laan 59, naar: Amsterdam (Z.), Haringvlietstraat 25. f 5.
K. H. H. Leonhard, Oud Gezagvoerder K. P. M., van: Amsterdam, Prins Hendrikkade, naar: Den Haag, Goudenregenstraat 92, p. a. Mevr. Stout. f 5.
P. R. Küp, Directeur der Hollandsche Bank voor West-Indië, van: Rotterdam, 's-Gravendijkwal 31, naar: Curaçao. f 5.
H. H. Hamming, Heemstede, van: Binnenweg 88, naar Azalealaan 15.
Th. Godin, Gep. O.-I. ambtenaar, Den Haag, van: Merellaan 3, naar: Patrijslaan 18.
Chr. A. Simons, Districts-Commissaris St. Combé, van: Den Haag, Tulpenboomstraat 58, naar: Paramaribo. f 5.—.
D. Heuvelink, Algemeen Ontvanger m. v., van: p. a. Weede v. Dijkveldstr. 41, naar: Obrechtstr. 841. f5.
W. J. J. Veltman, Oud Ass.-Resident, Den Haag, van: Bezuidenhout 78A, naar: Adelheidstraat 154.
Dr. W. F. Donath, van: Den Haag, Viviënstraat 1, naar Weltevreden, p. a. Geneeskundig Laboratorium, Salemba.
C. W. L. Cohen, Hoofdkantoorhoofd P.T.T., van: Weltevreden, naar: Den Haag, Hotel Terminus. f 5.
J. J. Zomer, van: Velp, Torckstr. 4, naar: Arnhem, Kastanjelaan 7.
P. J. Hommes, Oud Inspecteur Boschwezen O.-I., Groningen, Oranjesingel, van: 5 naar: 17.
N. Oosterbaan, van: Curaçao, naar: Den Haag, Galileïstraat 30. f 5.
A. C. de Bruijn, Kapitein Inf., van: Malang, naar: Den Haag, van Weede van Dijkveldstraat 41. f 5.
R. Bussink, Hoofd H.-I. school „Het Javaansche van: Soerabaja, naar Haarlem, Kleverlaan 11 den heer J. F. F. Klok. f 5 (contributie '28 voldaan).
E. A. Zeilinga, Ambtenaar ter Algemeene Secr van: Buitenzorg, naar: Arnhem, Spijkerstraat f 5. (Contributie '28 reeds voldaan).
J. H. van Keeken, Gedipl. Gezaghebber B.B., van Haag, Klimopstraat 19, naar: Weltevreden, Dep. B. B.
Mevr. J. P. van der Maesen-Nikkel, van: Den Groot Hertoginnelaan 257, naar: Mampawa terafdeeling Borneo).
Mej. M. A. Twiss, Controleur 1ste kl. P.T.T., baja, van: Billitonstraat 1, naar: Simpangpark
Mr. J. Elshout, Raadsheer Hooggerechtshof, van rabaja, Bengawanstr. 1, naar: Weltevreden, vard Menteng 44.
F. van Gulick, Hoofd Holl.-Inl. school, van: Band Landraadweg 10, naar: Tandjong-Radja (Pal
J. H. P. de L'Ecluse, Hoofd van het Belastingac tantskantoor, van: Malang, naar: Semarang.
M. J. Priems, Onderwijzer 1ste klasse, van: Solo, Madjenang-Kediri.
Mr. K. E. Breslau, Adm. Ambt. B.B., van: Den naar: Weltevreden, p. a. Dep. B.B.
Ds. N. Klaassen, Predikant, van: Ruurlo, naar: tevreden, p. a. Dep. v. O. en E.

Rectificatie: Dr. B. J. Haga, Hoofdambtenaar B., *blijft* te Weltevreden, Soekaboemistraat 26.
Rectificatie. J. G. van Heyst, Oud-Resident, doera, *blijft* Den Haag, Emmastraat 155.